

CÍMOLDALI KÉPÜNKHÖZ Néptáncosok tábora Erzsébetlakon

Az idei nyári szünidő kezdetén is találkoztak egymásnak a legfiatalabb muzslyai, nagybecskereki és erzsébetlaki néptáncosok, hogy akár röpké két nap alatt is elmélyítsék barátságukat, és új dolgokat tanuljanak meg. Az erzsébetlaki Császártó Magyar Művelődési Egyesület látta vendégül az általános iskolásokat, ahol **Ceszák Balázs** felügyelete mellett mélyíthették el táncgyűsségüket. A találkozt egy hangulatos Császártó hajózással kezdte a csaknem harminc fős csoport, és már akkor jó volt a hangulat. A levegőben volt a viszontlátás öröme, a nyári szabadság illata. Mondani sem kell, jó volt velük tartani, még akkor is, ha a java csak ezután következett, amikor megszólalt a zene.

N-a

Címoldali fotó: Nagy Magdolna

Díjazott munkáitok Kavillón

Ígéretünkhöz híven a Tanyaszínház kavillói otthonában közvetlenül az idei, júliusi bemutatás előtt kiállítottuk a társulat tavalyi jubileumi, 40. évfordulójára meghirdetett rajzpályázatunk díjazott munkáit. A pályázatot a Vajdasági Színházmúzeum kezdeményezte, a Jó Pajtás gyermeklap bonyolította le a Tanyaszínház és Topolya Község Múzeuma támogatásával, az általános iskolás korosztály pedig lerajzolta: milyennek látta a Tanyaszínház jubileumi előadását.

Hét egyenrangú díjat osztottunk ki, mind a hét munka megtekinthető volt a Tanyaszínház gazdag, tartalmas épületegyüttesében. A díjazottak pedig: **Boja Boglárka** (Petőfi Sándor iskola, Hajdúújváros), **Beslity Nikolett** (Petőfi Sándor iskola, Hajdúújváros), **Bakos Réka** (Kókai Imre iskola, Temerin), **Végső Barbara** (Nikola Đurković iskola, Bácsfeketehegy), **Cékus Lara** (Ady Endre kísérleti iskola, Kishegyes), **Erdei Anna Dorka** (Ady Endre kísérleti iskola, Kishegyes), **Bálint Vivien** (Stevan Sremac iskola, Thurzó Lajos kihelyezett tagozat, Zenta). A felvétellel megörökítettük az épületegyüttes bejáratánál levő bal oldali épület tornácát, ahol a közönség láthatta a munkákat.

N-a

ZABHEGYEZŐ

Pont ott, pont akkor

Lassan elérkezett az ősz és az iskolakezdet: a fecskék vidáman cikáznak az égen (valahogyan így kezdődik az egyik kedvenc regényem is), a gyerekek vidáman cikáznak az iskolába, a szülők vidáman cikáznak a melóba. Minden csupa vidámság és cikázás. Pedig a nyár végére mennyire unhattad magad, és mennyire várhattad már, hogy barátaidnak minden élményt elmesélhess: hol csípett meg a medúza a nyaralás alatt, kiket ismertél meg a táborban, hány könyvet olvastál el a szünidőben stb. Irigylem is azokat, akik medúzakkal viaskodtak és a táborokban ismerkedtek, én leginkább lakást újtottam fel, és mivel nem rajongok a tengerparti semmittevésért, meglátogattam egy barátomat Berlinben.

És micsoda véletlen egybeesés! Pont abban az időben jártak arra másik barátaim is. Velük is eltölthettem tehát egy napot. Ők azonban vonattal, egy nappal korábban utaztak haza. A pályaudvaron elbúcsúztunk egymástól, és én nekiiramodtam, hogy egy utolsó próbálkozást tegyek szuvenírek beszerzésére (sikeretlenül) az állomás hatalmas épületének valamelyik boltjában. Míg az információs kijelzőt tanulmányoztam, mellém keveredett egy nő és a kutyája. A nő kissé megszeppenve lépett oda hozzám, kezében jegyét szorongatva: furcsa angolt és németet

keverő nyelven tudakozódott valami után, amiről fogalmam sem volt, micsoda is lehet. Mígnem a jegyére pillantva megláttam a Budapest – Keleti feliratot.

Amikor magyarul szólaltam meg, és merő véletlenségből éppen azt is tudtam, honnan indul a vonat, a nő rettentően elcsodálkozott:

– Jééé, egy magyar! – kiáltott fel.

Ezt a mondatát egy köszönöm után még a mozgólépcsőn visszafelé tekintve, mosolygás közben is elmormolta néhányszor. Pont ott, pont akkor keresztezték egymást útjaink.

Ilyen és hasonló véletlen találkozásokban és rácsodálkozásokban gazdag tanévet kívánok a Jó Pajtás minden olvasójának! ☺

Herédi Károly

Hahó, sziasztok! Indulunk!

Mit mondhatnánk a tanév kezdetén, ami nem szokványos és unalmas? A közhelyeket mellőzve mégis kimondjuk: örülünk, hogy újra veletek lehetünk. Talán hiányoztunk is. ☺

Bízunk benne, hogy még mindig vannak olyan iskolások, akiknek az írott szó láttán nem futkározik a hideg a hátán, akik szívesen vesznek kézbe könyvet, újságot. Itt vagyunk tehát ismét, a régi és új olvasóknak jó barátságot kínálunk, és reméljük, kapcsolatunk tartós lesz. Már csak azért is, mert oldalaink nyitva állnak előttetek: bátran véleményezzétek közös újságunkat, ha kérésetek van, ne tétlenkedjétek, írjátok meg! Továbbra is nagyra értékeljük, ha beszámoltok a közvetlen környezetetekben történő eseményekről.

Tegyük közösen olyanná a Jó Pajtást, amilyen nektek is, nekünk is tetszik! Címünk a régi: Jó Pajtás szerkesztősége, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Szerkesztőségi telefon: 021/457-100, a terjesztőosztály telefonszáma: 021/557-304. E-mail: jopajtas.szerkesztos@magyarszo.rs (szerkesztőség), plasman@magyarszo.rs (terjesztőosztály). Facebookon is találkozhattok veled, természetesen.

Fontos elmondani, hogy lapunk ára immár tizenkét éve változatlanul 50 dinár, és a Jó Pajtás a tanév folyamán minden csütörtökön előttetek lesz.

Tanévnyitó jókívánásaink mellé egy kis ajándék is társul, melyet mai számunk belső borítóján találhattok. Kartonra ragasztva, reméljük hasznát vesztétek. Hajrá, jó pajtások!

Nagy Magdolna

Fedezd fel! És A Zosztály

Gálaműsor az óbecsei Petőfiben

Az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben első ízben szerveztek szavaló- és drámatáborot. Húsz tanuló vehetett részt. A fiatalabbakkal az óbecsei **Magyar Zsófia**, az újvidéki Művészeti Akadémia színészhallgatója, az idősebbekkel **Rókus Zoltán** óbecsei színművész foglalkozott.

A gálaműsort augusztus 24-én tartották. Sok ismerős volt közöttük – akiről már írtunk a Jó Pajtásban –, mert tehetségüket korábban már megmutatták különféle vetélkedőkön. Ők most ismét bemutatták tudásukat a Fedezd fel! című összeállításban. Ezúttal nemcsak szavaltak, hanem el is játszották: körbe álltak, ültek, s figyelmesen hallgatták társaik szavatait. Nekem tetszett, amikor a Piroskáról és a farkasról szóló Romhányi József-verset adták elő. **Koncz Villó** először elszavalta (Interjú a farkassal, aki állítólag megette a nagymamát), majd **Horváth Kinga Varró Tódrorral** el is játszott. Hallhatuk még Mészöly Ágnes Titokbogár, Irkafírka egy birkáról, Kukac-sors, Hal-dal, Varró Dániel Szósz néne, Maszat-dal, valamint Lackfi János Lányok dala, Fiúk dala című versét.

– Olyan verseket kínáltunk fel – mondta Zsófi –, amelyek korban és érdeklődésben illelnek hozzájuk. Meglepődve figyeltem, hogy kivétel nélkül mindenki epekedve várta, hogy bemutathassa azt, amivel készült. Amikor már elég időt eltöltöttünk az egyéni szavalatokkal, akkor kezdtük összerakni az előadást. Olyan helyzetbe illesztettem a verseket, melyek leginkább az ő világukat tükrözik. Ahol az első helyet a játszadozás foglalja el, de jelen van a szerelem, a kíváncsiság és a sértődés is. Annak örülök a legjobban, hogy kivétel nélkül mindenki aktívan kivette a részét a munkából. A gyerekek tele voltak ötletekkel, így közösen alakítottuk ki a kis előadásunkat.

Az idősebb diákok közt is fölfigyeltem néhány kiváló petőfisi szavalóra: **Herbartényi Zalánra**, **Kiskomáromi Zsolnára**, **Koncz An-**

tónióra, a samus **Tallós Martinára**, no meg a gimnazista fiúk, **Jusztin László** és **Bata Zsombor** is kiválóan szerepeltek.

Zsolna és Martina

A Zosztály címet adták az előadásuknak. Olyan karinthys osztályt képzeljétek el, ahol lesik, jön-e a tanár óra előtt. Bauernek, az osztály megvetett tanulójának – aki nem vesz részt a bulikban, csak tanul – a székére tejszínhabot fröccsentenek, de ő ezt a nagy tanulás közepete észre sem veszi, beleül. Aranyosi Ervin Nem akarok iskolába menni című versét szavalva Antónió tényleg nem akart iskolába menni, hiába akarták bevinni az „osztálytársai”. Martina, az osztály primadonnája Heltai Jenő Modell című versét szavalva állt föl a palettára, majd Zsolna Tolnai Ottó Rokokokokó című versével „társalgott” a „modellel.” Zalán, azaz Bauer Benjamin László Törvények c. versével mondta el igazát.

A díszlet egy betonkeverő volt, Zsombor „lógott a szeren” Karinthys elbeszélésének tol-

A rendezők

mácsolása közben, továbbá úszógumi, ahol Laci Tóth Krisztina Lusták dala című versét mondvá heverészett, s egy paletta, amely a színpadot helyettesítette.

Végül a matek ellenőrző a betonkeverőbe, azaz a szemetesbe került, mert mindenki kettést kapott, kivéve Bauert.

A dinamikus előadásokat a közönség vaspalldal díjazta.

– Különböző csapatépítő és szituációs játékokon keresztül támogattam a gyerekek szárnypróbálgatását, ezzel segítettem feloldani a gátlásaikat. Az előadó-művészetre építkeztem, ami magában foglalja a versmondást, a pódiumművészetet, a színházat. A közönségnek egy rövid kis előadással készültünk A Zosztály címmel, amely a versek révén elsősorban róluk, vagyis az iskoláról és az ő világukról szól. Rövid skicc ez egy osztályközösség életéről. Folytatjuk tovább a munkát velük, a kis színészekkel, és tervbe vettem, hogy legközelebb Adyra emlékezünk – mondta végezetül Rókus Zoltán.

Hogy lesz-e jövőre tábor? Szinte biztosra vehető. Az ötnapos idei táborat a budapesti Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatta az Eötvös Loránd Tudományegyetem közreműködésével.

Koncz Erzsébet

Az ellenőrzők a betonkeverőben landolnak

Figyelmesen hallgatják Villó szavalatát

Van, akinek semmi sem nehéz

Bemutatjuk a szabadkai Jovan Mikić Általános Iskola egyik büszkeségét

Dobó Ármin júniusban fejezte a hatodik osztályt. Még csak a hatodikát, de annyi mindent mutatott már fel, annyi díja van, hogy fel-sorolni is nehéz. Legyen az sport, matematika, fizika, informatika vagy akár nyelvtan, Ármin-ra mindig lehet számítani. Megmérettetik, és nem találatik könnyűnek.

A leckékkel könnyen megbirkózik, pedig gyakran kénytelen távol maradni a tanítási órákról, hiszen a jégkorong elszóltja. Nyolc éve hokizik, két évig Szabadkán edzett, azóta pedig Szegeden, a mostani Goodwill Pharma Szegedi Vízműben játszik. Minden délután oda-vissza megjárja a határt, minden hétvégén lejátszik egy meccset. Közben készül a tantárgyi versenyekre, és sosem panaszkodik, hogy fáradt, vagy valamihez nincs kedve. Kreatívan áll hozzá azokhoz a tantárgyakhoz is, amelyekből nincsenek versenyek. A házi olvasmányból például olyan interaktív kvízt készített, amellyel az egész osztályt le tudta feleltetni.

Tervei közt szerepel, hogy jövőre megnyeri a helyesírási versenyt, és a nyelvtanban is újra kipróbálja magát, mint tavaly, sőt már készül az ÁMV-s általános műveltségi tesztre is.

Szeret olvasni, bár az utóbbi időben nem sok ideje jut rá. Szabadidejében néha zongorázik vagy kézműveskedik. Legújabb hobbjára a kamerázás és videó-készítés. Nagyon kíváncsi természetű, és szeret mindent kipróbálni, várja a nyarat, hogy felelevenítse a szőrfutását. Vonzza minden extrém sport.

Nem csoda, ha rendre nyeri az iskolai futó- és egyéb versenyeket. De nem csak az iskolai-

akat: idén például a körzeti atlétikaversenyen magasugrásban első helyezett lett, a KROS RTS Kroz Srbiju elnevezésű versenyen 400 méteres futásban szintén.

És aki azt gondolja, hogy egy fáradt, kedvetlen, ideges gyerekről van szó, az nagyon téved. Ármin nevetős, vidám, eleven, jó adag humorérzékkel megáldva. Osztálytársaival sokat van kinn a jó kertvárosi levegőn. Rejtély, hogy ér rá még játszani is!

Közben nem fordított háttal a mateknak sem: amióta iskolás, ez hozta neki a legtöbb díjat, szinte minden matematikaversenyen ott van. Csak az ideiekről egy lista:

XVI. Fekete Mihály Emlékverseny (Zenta), III. helyezés és meghívás a VI. NMMV-re (Nemzetközi Magyar Matematikaverseny) La-kitelekre, ahol részt vett.

Curie Matematika Emlékverseny (Zenta), területi döntőn I. helyezés és meghívás az országos döntőre, Szolnokra, ahol nem tudott részt venni, mert ütközött az országos fizika-versennyel.

Bátaszéki Matematikaverseny (Újvidék), vajdasági döntő, I. helyezés.

XXX. Bátaszéki Matematikaverseny (Bátaszék), országos döntő, VI. helyezés.

Zrínyi Ilona Matematikaverseny (Zenta), vajdasági körzeti fordulón egyéniben IV. helyezés és csapatban I. helyezés.

Bonifert Domonkos Nemzetközi Matematikaverseny (Szeged), a döntőben IV. helyezés.

Kenguru Nemzetközi Matematikaverseny, dicséret oklevél.

Horváth Rice Valéria magyartanár (jobbról) tanítványával a júniusi önkormányzati díjátadón

Városi matematikaverseny (Palics), II. helyezés.

Körzeti matematikaverseny (Szabadka), I. helyezés.

A matematika szeretete hozta talán magával az újabb szerelmeket: a fizika és az informatika iránti vonzalmat. A községi és körzeti informatikaversenyen első helyezést ért el, az országoson harmadikat, fizikából pedig szintén két első helyezést szerzett, országoson másodikat.

A június 6-ai önkormányzati fogadáson, melyen azt a majd 180 tanulót jutalmazták, akik országos versenyen kaptak díjat, Ármin kétszer is kiszóltották.

Ennyi munkához, sikerhez bizony rengeteg akarat, ész és erő kell, na meg jó, támogató szülők és hozzáértő, megértő tanárok. Ha mindez összejön, az eredmények nem maradnak el.

Nem volt hiány szép szóból

Harmincegyedik alkalommal rendezték meg a kishegyesi Kátai-tanyán a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete (VMVE) által szervezett Szép Szó Táborát. A próza- és versmondással, valamint beszédtechnikai felkészítéssel foglalkozó tábor ezúttal is ünnepi gálaműsorral zárult. A hagyományosnak mondható gálán a résztvevők csoportjai bemutatták a tábor egy hete alatt elsajátítottakat egy-egy produkción keresztül.

Hajvert Ákos, a tábor főszerzője és a VMVE elnöke elmondta, hogy a 25 éves egyesületnek ez a legkiemelkedőbb oktató jellegű rendezvénye, amely kategóriájában a legjelentősebb Vajdaságban. Ezt bizonyítja az is, hogy a Szép Szó Tábor a Magyar Nemzeti Tanács kiemelt jelentőségű rendezvénye. Az elnök arról is szólt, hogy az idén is 5 csoportban folyt a munka. A hangsúly a csapatépítésen volt, valamint azon, hogy játékos módon közelebb hozzák a gyerekekhez az előadó-művészetet és az irodalmat.

A gálaműsor közönsége 5 színvonalas produkciót láthatott, amelyeket a tábor résztvevői szakemberek segítségével készítettek el egy hét alatt. A kiscsoporttal **Hajvert Lódi Andrea** drámapedagógus és **Bagaméri Nagy Orsolya** budapesti drámapedagógus foglalkozott. Az egyik középső csoportot **Kőműves Noémi** színész vezette, **Virág György**, **Elor Emina**, és **Ricz Ármin** színművész egy új stílus hozott a tábor munkájába, méghozzá a commedia dell'artet. Ezzel a meghatározó színházi műfajjal a nagycsoport foglalkozott, és ebben a stílusban készült előadás mutattak be a gálán.

Az idén nem került sor beszédtechnikai bemutatóra. A tábor résztvevőinek beszédtechnikai készségét **Raffai Telecski Ágnes** és **Dudás Zita** logopédusok fejlesztették. Egyéni versfelkészítés keretében **Bartha Júlia** nyugalmazott óvodapedagógus, **Kormos Irén** és **Szatmári Melitta** VMVE-elnökségi tagok, **Korhecz Imola**, a Cimborá zenekar frontembere, **Szarka Ákos** és **Tóth Péter Lóránt** versmondók foglalkoztak a gyerekekkel.

Két produkció is bemutatásra került a tábor keretében. Az újvidéki Művészeti Akadémia színinövendékeiből álló Alternativa Társulat egy Ady-összeállítást adott elő, amely az Ady blues címet viseli. A VMVE által készített, Az ének megmarad című verses, énekes előadást is bemutatták.

„A székelyek körültajt ültek”

Östörténeti regék első kézből Óbecsén

A szünidő folyamán A honfoglaló magyarság kulturális és embertani jellege címmel hallhattunk előadást az óbecsei Petőfi Sándor Általános Iskola dísztermében. **Bíró András Zsoltnak**, a Magyar Természettudományi Múzeum kutatójának előadása az óbecsei Sóllyom Hagyományörző Szervezet meghívására jött létre. Betekinthettünk őseink rendkívül érdekes történetébe, valamint az utóbbi évtized természettudományos kutatásainak ezzel kapcsolatos eredményeit is megismerhettük.

A Magyar Természettudományi Múzeum antropológus kutatójának szakterülete a honfoglalás, a hun és az avar kor kutatása, az eurázsiai sztyeppék övezete népességeinek antropológiai és genetikai kutatása, valamint a nomád népek vándorlásának történeti és humánbiológiai alapú modellezése. Az utóbbi évek antropológiai és genetikai kutatásainak tükrében mutatta be a magyarság őstörténetének bizonyos fejezeteit. **Bíró András Zsolt** maga is több mint 8 expedíciót és adatgyűjtő utat szervezett a Kaukázus-vidékre, Dél-Szibériába, valamint Közép-Ázsia számos régiójába. Az érdekes, vetített képes előadáson első kézből értesülhettünk a magyar őstörténet kutatásának néhány fontos eredményéről az embertan és a genetika tükrében.

A tudós mesélt a Kurultaj megalakulásáról, a kazikisztáni tudományos kutatásáról, a találkozásukról. A Kurultaj törzsi gyűlést jelent, mely a magyarság és talán egész Európa legnagyobb hagyományörző rendezvénye. A magyar irodalmi múltban is szerepel, például **Jókai Mór Bálványosvár** című regényében, ahol azt írja: „a székelyek körültajt ültek.”

Itt voltak az óbecsei petőfisek, a Sóllyom Hagyományörző Szervezet tagjai is: a hatodikos **Varró Tódor**, a hetedikes **Koncz Antónió** és **Dupák Ákos**...

Elmesélték, miért jöttek el erre az előadásra, s mi mindent tanultak meg.

– A Sóllyom Hagyományörző Szövetség tagja vagyok – mondja elsőként **Tódor** –, s az a célunk, hogy őrizzük hagyományainkat, nyelvünk szépségét. Ebben a szövetségben megismertük őseink fegyvereit, az íjat, a szablyát, s a foglalkozásokon megtanultunk ezekkel a fegyverekkel „harcolni”. **Becsei Árpád** tanít minket erre, az ő szervezésében jött létre ez az előadás. Sok mindent meg lehetett tanulni, megtudtuk, hogy őseink Kelet-Ázsiában éltek, a Kaspi-tó környékén. Onnan vándoroltak sok száz évvel ezelőtt. Lovas nomád nép volt, vándoroltak egyik helyről a másikra, jobb életfeltételeket keresve. A honfoglalás elég veszélyes volt, az előadó elmesélte, hogy fokossal keresztüldöfték az emberek koponyáját...Ezt az ásatások során talált, átlukasztott koponyák alapján állapították meg. A

Akiket érdekel a történelem: Ákos, Tódor és Antónió

9. század végén még nem volt altató, érzéstelenítő, a „megmütött” katonák 80 százaléka mégis meggyógyult. Őseink könnyen felállítható jurtákban laktak.

– Én láttam már jurtát – teszi hozzá **Antónió** –, mégpedig Bugacon, egy hagyományörző találkozón. A Kurultajon ott voltunk a szüleimmel, s láttam a sok jurtát. Tetszett ez az előadás, mert megtudhattuk, honnan származunk, sokat mesélt az előadó a keleten maradt magyarokról, ugyanis kutatásait ezért végezte. Kazikisztánba ment, hogy az ottmaradt magyarok után kutasson. A koponya alapján megállapították, s bemutatta, hogy néztek ki az őseink. Mindezt a kivetítőn láthattuk is. Az ornyereg vastagsága, a homlok magassága alapján meg tudta állapítani, ugyanis az előadónk antropológus és biológus. Voltam már itthon is hagyományörző összejövetelen, mégpedig az ezeréves araci Pusztatemplomnál, ahol eljártam a felnőttekkel, hogyan rabolták el a törökök a gyerekeket, akik janicsárok lettek. Én is az „elrabolt” gyerekek közt ültem a szekéren.

– A sámánokról is mesélt – fűzi hozzá **Ákos**. – Olyan dolgokkal győgtették, amit a mai orvosok nem tennének. Én is az óbecsei Sóllyom Hagyományörző csoport tagja vagyok, s érdekelt, hogy őseink a több száz éves vándorlásuk során milyen népekkel találkoztak, hogyan éltek. Az előadó mesélt a hunokról, az avarokról, az eredetmondákról, a Csodaszarvasról. Az az igazság, hogy az őseink valóban vándoroltak egyik helyről a másikra, gazdagabb földet keresve.

Koncz Erzsébet

Könyvtár a medencén

Tehettem, hát eljártam a nyáron a medencére, és megtapasztaltam, hogy az óbecsei sportközpont szabadtéri medencéinél, az olimpiai méretűnél és a három termálvizesnél (gyógyvizesnél) a nyáron az úszás mellett több szórakozási lehetőség közül válogathattak a sportkedvelők. A sakkozás szerelmesei a nagy sakkasztal mellett játszhattak, a hálólabda kedvelői fürdés után hálólabdázhattak, akik pedig olvasni szeretnek, olvashattak is, hiszen az óbecsei Népkönyvtár dolgozói kiállították a legjobb könyveket és a napi sajtót.

Zsvikovity Lorettát, az óbecsei gimnázium tanulója majdnem mindennap ott láttam a könyvtár standjánál. Elmondása szerint az olvasás iránti szeretet ösztönözte arra, hogy támogassa ezt az aktivitást, hogy segítse a Népkönyvtár dolgozóinak munkáját.

– Mintegy 50 könyv és a napi sajtó áll a fürdőzők rendelkezésére – mondta **Loretta** –, az akció a fürdőidény végéig tart, a medencei könyvkölcsönzés ingyenes. Sokan kölcsönöznek ki könyvet. Leginkább **Thomas Brezina** műveit és **Geronimo Stilton** kalandjait olvassák. Naponta 5-6 könyvet kölcsönöznek ki, s mielőtt mennének haza, leadják a

kiválasztott könyvet, hogy aztán másnap napozás közben folytathassák a megkezdett könyv elolvasását.

Lovas Fionát, a Sever Đurkić iskola hatodikosát is láttam a könyvek közt keresgélni, őt látjátok a fotón fürdőruhában. Vajon melyiket választotta a Fiúk kizárva sorozatból?

K. E.

Konkurálni kell a mobiltelefonnal, a Messengerrel...

Egy élménydús hét tapasztalatai a bácskossuthfalvi Nyári Táborokban

Nem is annyira egyszerű a minket körülvevő világot megérteni. A kamaszkor szép, de nehéz is. Különösen akkor, ha nem kapod meg azt a segítséget és figyelmet, amit joggal elvársz környezetedtől. Ilyenkor nagyon jól jönne egy sziget, ahol megértenek, ahol tudják, mi jó neked. Ezért van a Kamasztábor! – üzenik a bácskossuthfalvi Nyári Táborok szervezői, akik 16. alkalommal hirdették meg ezt a rendezvényt, és egyideűleg tartották meg a 20. Ügyesség- és készségfejlesztő Játéktáborral, valamint a tehetséggondozó 27. MIT-táborral.

udvarát, sőt időnként az egész falut is, addig most egy hétbe sűrítik a három tábor programját. Ezzel nyilvánvalóan nagyobbá vált a zsongás, a gyerekeket pedig még több inger éri. Mert különben is szüntelen játékok, odafigyelés, szinte észrevétlen, játék leple alatti készségfejlesztés várta őket. Ezt erősítették meg a tá-

Besnyi Szabolcs szervező szerint fontos a biztonság

borozók, de a szervezők törekvése is pont ilyen irányú.

– Soha nem voltunk ennyien egyszerre a táborban, idén egy hét alatt 287 gyerek volt a táborban és 80 felnőtt, akik gondoskodnak a zavartalan és izgalmas mindennapokról, ha kell, pótanyuka, pótapuka szerepet töltenek be – tudtuk meg Besnyi Szabolcs szervezőtől.

– Leginkább az számít, hogy alaposan megtervezzük a tábort. Elég

Ebből a „játékból” csak jó dolgok szülehetnek

nagy tapasztalatunk van, ezenkívül odafigyelünk arra, hogy a gyerekek ne csak itt legyenek, hanem élvezzék is, fejlődjenek, számukra érdekes legyen a program. Olyan változatos programmal vártuk a gyerekeket idén is, amit egyébként nem érhetnek el, ilyen a „séta” hat méter magasban, amit természetesen hegymászó öltözékben hajtának végre, teljes felügyelet mellett. Ilyen a Vadon kaland elnevezésű al-táborunk is, ahova meglepően sokan, 39-en jelentkeztek. Ők folyamatosan a szabadban vannak, és részt vehettek egy éjszakai kint alvásban, amire semmit sem vittek magukkal. Az ilyen lehetőségek izgalmasak, magukkal ragadóak, és legtöbb esetben elegendőnek bizonyulnak ahhoz, hogy ezután leüljünk egy „egyszerű” kártyapartira.

Bácskossuthfalván idén is a futball, az önismeret, a fitness, a hiphoptánc, a modellezés, a természetbúvár, az íjászat... kötötte le a táborozók figyelmét, de egy keretmese is végigkísérte a hetet, amivel a szervezők reményei szerint motiváltabbá és érdekesebbé tudták tenni a foglalkozásokat. Ez a *Flúgos futam*, és a *Nyolcvan nap alatt a Föld körül* történetének az egyvelege volt, de a mindennapokba beleszórtak Hollywood hangulatát is.

Vajdasági gyerekeken és fiatalokon kívül idén szép számban érkeztek Magyarországról is, Mélykútról valamint Budapestről. A kora délutáni zsigongó iskolaudvart, sátorerdőt látva az az érzésünk támadt, hogy mindebből csak jó dolgok szülehetnek.

N-a

Fotó: Nagy Magdolna

Tóth Roland szabadidő-felelős szerint a táborban egy új világ várja a résztvevőket

Az egy hét együttlét július második hetére esett. Míg korábban a fiatal táborozók több héten át belakták az Id. Kovács Gyula iskola

A legkitartóbbak a tűz napon is kiválóan táncolnak

Temerini visszatérő táborozók: Varga Krisztina, Kalácska Réka, Zsarkó Katarina, Horváth Zsanett (balról jobbra)

Egerbe kirándultunk (Napló)

2019.06.17., hétfő

A reggeli gyülekező után beszálltunk a buszba, és kezdetét vette egri kirándulásunk. A kisvárosba érkezve elfoglaltuk helyünket egy csodálatos apartmanban. A szállásunk tágas és otthonos volt, öröm volt ott lenni. Miután kipihentük az út fáradalmait, elsétáltunk Eger egyik nevezetességéhez, a Dobó térhez. Rengeteg ember gyülekezett ott, és mindenki a tér látványosságait, nevezetes épületeit, templomát és a gyönyörű városházát csodálta.

2019.06.18., kedd

A bőséges reggeli után vonattal utaztunk a szilvásvárad Szalajkavölgybe, ahol magas domboldalakon kellett felmászunk, hogy megtekinthessünk az Istálló-kői-barlangot. Miközben gyalogoltunk visszafelé, a célállomás felé, sok patakot és tavacsikát láthattunk. Kedvenc tavam az erdő közepén volt, a Tengersizem, amelyet lehetőségünk volt körbesétálni. A sétánk alatt találkoztunk egy szarvassal és egy bambival, melyek nagyon barátságosak voltak. Miközben busszal mentünk át a csillagászati múzeumba, útközben megálltunk egy hatalmas parknál Egerben, az Érseki kertben, ahol egy szép szökőkút áll. Amikor megérkeztünk a múzeumba, régi teleszkópokat tekinthettünk meg. Felmentünk a kilátóba, ahonnan gyönyörködhattunk Eger városában. A múzeumlátogatásba beletartozott egy fantasztikus tudományos előadás is, ahol szerintem mindenkinek káprázott a szeme. Nagyon sok érdekességet láthattunk, és nagyon örülök, hogy lehetőségünk nyílt megtekinteni az érdekes dolgokat. Aznap este még tanári kísérettel elsétálhattunk a városba a kivilágított díszterre, és együtt fagyizhattunk, barátkozhattunk.

2019.06.19., szerda

Nagy nehezen kimásztunk az ágyból, és kezdetét vette a napunk. Utunk az egri várnál kezdődött, ahol a törökök elleni csatában használt fegyvereket tekinthettük meg. Egy előadást is megnéztünk, ahol három vitéznek öltözött férfi mesélt nekünk a régi harcokról és fegyverekről. Miután körbejártuk az egész vár területét, busszal átmentünk az Érseki Palota borospincéjébe, és bár nagyon hideg volt, élveztem a kalandot. Kaptunk egy kis mustot és ízesített ostyát, ami nagyon jólesett. Utolsó állomásunkon betértünk a gyönyörű egri bazilikába, ahol rengeteg csodálatos freskót láthattunk. Este az apartmanban található medencében tudtunk pihenni és felfrissülni, ami nagyon kellemes volt.

2019.06.20., csütörtök

Kora reggel útnak indultunk a gödöllői királyi kastélyba, ahol különböző szerepeket kaptunk egy interaktív játék keretében, s úgy indultunk felfedezni a kastélyt. Egykor I. Ferenc József osztrák császár, magyar király és Erzsébet királyné jártak a kastélyba nyaralni vadászidényben. Nagyon sok érdekességet hallhattunk, és csodás volt belülről a kastély. Amint befejeztük a túrát, sajnos hazafelé indultunk.

Remélem, lesz még lehetőségem egy ilyen tartalmas, csodás kiránduláson részt venni, hisz fantasztikus élményekkel gazdagodtam. Köszönettel tartozunk a szervezőknek az élményekért.

Biczók Adrianna, 7. osztály, Stevan Sremac iskola, Zenta

Magyarcsernye

*Magyarcsernye egyre kisebb,
De a szíve annál nagyobb.
Ő tanított meg minden jóra,
Mindenkinek ez a véleménye róla.*

*Itt voltak az első barátok,
Kiket ezután majd ritkán látok.
De büszkén mondhatom, Magyarcsernye az otthonom,
Hisz az igazi emlékeket elfelejteni nem fogom.*

**Tóth Szibilla, 8. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye**

Füllentettem

Az eset, amit most elmesélek, csütörtökön történt.

Aznap nagyon esett az eső. Amikor vége lett a tanításnak, gyorsan felpattantam a kerékpárra, és siettem nagyimhoz, hogy ebédeljek. Zuhogott az eső, és én olyan gyorsan tekertem a kerékpárt, hogy a sarkon nem bírtam befordulni. A sarok mellett van egy nyári út, erre bírtam csak rátérni. Az út pocstétás volt. A kerékpárom kicsúszott alólam, és én beleestem a pocstétába. Mindenem csupa sár és víz lett. Hogy ne kapjak ki otthon, kitaláltam, hogy azt füllentem, hogy megzavart egy kutya és ezért lettem sáros. Otthon szerencsére elhitték a hazugságomat, és nem kaptam ki.

Megfogadtam, hogy máskor jobban vigyázok, én nem füllentek.

Német Ákos, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Tóba

A barátnőm

Nekem van a legjobb barátnőm. Hosszú, barna, hullámos haját általában kibontva hordja, de nem is tudja, milyen szép összefogva.

Zöld szeme, halvány színű szája és fehér bőre van. Kedvenc állatai a macska, a kutya és a nyúl. Egy cicája, Szösz, egy kutyája, Buksi és tizenkét nyula van. Sokat törődik velük. Mindenkinél okosabb. Színkitűző tanuló, és remélem az is marad. Kiáll másokért, de magáért is. Ha valamit akar, azt meg is szerzi. Ha valamit nem úgy gondol, mint a többiek, finoman fogalmazva közli velük. Ha valamiben megsértik, nem keveredik vitába, csak csendben figyel. Szépen rajzol, művei kiállításra méltóak. Szeret díszeket alkotni. Profin cigánykerekezik és kézen áll. Gyűlöli a futóversenyt, a távolugrást és a bakugrást. Ezt nem is titkolja. Ha átmegyünk egymáshoz, ott kő kövön nem marad. Ritkán szervezünk pizzapartit, de ha sor kerül rá, későn fekszünk le, és korán kelünk. Stílusa változó: néha színes, néha fekete ruhát hord. Sok függője van. Általában az aranyos szívecské formájút hordja. Nem mindenben értünk egyet, de abban az egyben igen, hogy az iskolát nem lehet szeretni. Már kiskorunk óta barátok vagyunk, és azok is maradunk.

Mindenkinek kell egy ilyen barát, de az enyém a legjobb!

Vituska Katalin, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

**Éjszaka –
Rózsa Ninetta, 5.
osztály,
Kizur István
iskola, Szabadka**

Kedves Pajtások!

A Jó Pajtás szerkesztőségében mindig is nagy becsben tartottuk munkáitokat, a tanárokkal való kapcsolattartást, hiszen a lap nektek készül, és rólatok szól.

Népszerű rovatunk, a Rügyfakadás oldalain tiétek a főszerep. Az éppen kezdődő tanévben sem szeretnénk ezen a gyakorlaton változtatni, a 8. és 9. oldal tehát a tiétek. Várjuk jelentkezéseiteket: fogalmazásaitokat, képzőművészeti alkotásaitokat postai úton vagy e-mail-ben. Postacímünk: Jó Pajtás, 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., elektronikus elérhetőség: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Számítunk rátok, várjuk munkáitokat. Higgyétek el, olvasott, népszerű rovat ez! Sokan kíváncsiak mások munkájára, és úgy tűnik, tanulhatunk egymástól!

Mi mást mondhatnánk még? Hajrá!

Nagy Magdolna

Állomások

Hm... hol is kezdjem? Ez számomra egy többjelentésű szó. Jelenthet vasútállomást, buszállomást... De most elmesélem, hogy nekem mit jelent.

Pénteki nap volt, június első napja. Az egész reggel kezdődött, amikor is nekünk, nyolcadikosoknak eljött az idő, hogy elhagyjuk ezt az iskolát. Azt gondolom, ez minden nyolcadikosnak nehéz nap. Itt hagyni azokat a szép emlékeket, amik ehhez a helyhez fűződnek, a tanárokat és hát igen... a barátokat, szétválnak útjaink. Ballagtunk teremről teremre, épületről épületre. Egyszer csak arra eszméltem, hogy a kezem tele van virágokkal, és már nagyon elfáradtam, pedig még csak ekkor kezdődött a java. Felmentünk az osztályteremünkbe letenni a virágokat, és elindultunk a faluba. Először a Napsugár református oviba, majd a Bambi állami oviba, onnan pedig a falu központjába. Elballagtunk az első világháborús emlékműhöz, ott fényképeztünk, csodált minket mindenki. Ezután felmentünk vissza az iskolába, és onnan mindenki haza, majd 4 órára vissza a suliba. Fél 4-et ütött az óra, és igen... elindultam a délutáni rendezvényre, amikor is megkapjuk az okleveleket és batyukat, majd a lufikkal a kezünkben kivonulunk a focipályára, és elengedjük őket. Ez is megtörtént, majd jött a bankett, előtte természetesen újra haza, majd vissza. A bankett egy olyan szó egy nyolcadikos életében, amit nem lehet leírni. Ilyenkor az játszódik le a fejünkben, hogy vége egy korszaknak, és belépünk egy másikba.

Azt hiszem, nekem pillanatnyilag ezt jelenti az állomás szó. Teremről teremre, épületről épületre járunk és búcsúzunk...

Pék Mitić Neo, 8. osztály, Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva/Moravica

Mátyás király udvarában
Bata Flóra, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Papagáj az állatkertben

Ezt nem hiszem el! Már megint ordibálásra kell ébrednem. Nem értem, miért kell minden egyes reggel, amikor nyitják ki a kapukat, kiabálni. Ráadásul egyszerre. Hát igen, így szoktam felébredni.

Miután sikeresen felkeltem és reggeliztem, mosakodni kezdek, de ekkor egy rakás ember elkezd fényképezni. Pár vakuvillanás, és haladnak is tovább. Ha nem lennék ketrebe zárva, kiütném a mobiltelefont a kezümből, de mivel be vagyok zárva, csak szűrős szemmel nézem a készüléket. Nagyon bosszantó tud lenni az is, amikor ránk, papagájokra azt mondják, hogy madarak vagyunk. Madarat akkor látsz, ha felnézel az égre, de a papagáj az nem csupán madár. Mi szép tollazattal és magas intelligenciával rendelkezünk. A kisgyermekek miért nyülkálnak a ketreceembe, amikor tudják, bármelyik percben leharaphatom az ujjukat. Általában hajlandó is lennék megtenni, ha anyu nem szólna rám, hogy moderáljam magam. A kedvencem pedig az, amikor egy csecsemő bömböl, és előttem kezdik csitítgatni, hogy "Shhh, itt van anya!" vagy "Nézd a szép madarat!". A nap végére idegbajt kapok az emberektől és az öcsémtől, aki azzal nyaggat egész nap, hogy játszak vele. Hála az égnek, hamar elalszik.

Miután bezár az állatkert és minden ember elhagyja ezt a területet, csend áll be. Mindenki szépen lassan elalszik és erőt gyűjt a következő napra, hogy ne legyen öngyilkos az idelátogatóktól.

Majoros Lara, 6. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Ősz

*Ősszel minden megváltozik,
a tanítás megkezdődik.*

*A gyerekek nem örülnek,
vége a szabad életnek.*

*Hűvösek az éjszakák,
rövidebbek a nappalok.
Sárgulnak a levelek,
Fújnak az őszi szelek.*

*Elrepültek a gólyák, fecskék,
a fészkeik üresek.
Várjuk tavaszra őket,
hogy visszajöjjenek.*

Juhász Dominik, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Csévári gyerek egy napja

Csévári gyerek napja nagyon zsúfolt, ezért nincs sok szabadideje.

Csévári gyerek hétfő reggel majdnem elkésett az iskolából, mert nem csörgött az ébresztőórája. Későn feküdt le, mert tanulta az angolt. Az iskolában jól érezte magát, nagy csodára kijavította az angolt. Amikor hazajött, rögtön az asztalhoz ült, és nekifogott az ebédnek, még a kezét sem mosta meg. Csévári gyerek, amikor teleette magát, lepihent egy kicsit, el is aludt. A testvére kitalálta, hogy egy kicsit cseszegeti. Elvett a konyhából két lábasfödőt, odament Csévári gyerekhez, és elkezdett csörömpölni. Úgy felriadt, felugrott az ágyról, és mivel nem tudta, mi történik, védekezésből odacsapott a testvéreinek. Nem is tudta, hogy tesóját ütötte meg, mert homályosan látott. Mivel most nem tudott aludni, megbeszélte a barátjaival, hogy elmennek a határba egyet bringázni. Kértek a határba, és látták, hogy sár van, de hát az mondta Csévári gyerek, hogy ez csak egy kis sár, nem lesz semmi bajunk. Mentek tovább, Csévári gyerek lemaradt, akarta utolérni őket, ezért kicsit behúzott. Nem látta a téglát és ráhajtott, le is esett a bicikliről. Ez nem lett volna baj, nem sérült meg, de a nagy sártócsa közepére esett, és csupa víz lett mindene. Tudta, hogy azonnal haza kell mennie, mert hideg volt, és nem akart megbetegedni. Csévári gyerek felugrott, bicajra pattant, és eltűnt. Otthon az anyja nagyon mérges volt rá, féltette, nehogy megfázzon.

Csévári gyerekeknek nagyon tetszett ez a nap, azt mondta, hogy erre örökre emlékezni fog. Megtanulta, hogy elővigyázatosnak kell lennie.

Csévári Roland, 7. osztály, Ivo Andrić iskola, Tiszakálmánfalva

Mars a Marsra, gyerekek!

Mindenki lehet űrkutató, csak egy PC kell hozzá és a Kerbal Space program

A Kerbal Space Program egy olyan számítógépes játék, amelyben nagyfejű rajzfilmfigurák – a kerbálok – szerepelnek. Először csak annyi látszik belőlük, hogy cukik és zöldék. Aztán hamarosan kiderül, hogy életük az űrutatás. A Naprendszerre sokban hasonlító, de kisebb és békésebb világukban majdnem ugyanúgy működik a newtoni fizika, mint nálunk. Márpedig a newtoni fizika komoly dolog. Például semmi köze ahhoz, ahogy más játékokban és filmekben repkednek az űrhajók.

Egy műholdat pályára állítani vagy elérni az orbitális sebességet nem lehetetlen, mégis, még játék szintjén is oda kell figyelni, hogy a rakéta ne boruljon fel röptében, ne fogyjon ki az üzemanyag, vagy legyen elég napelem rajta. Ennél is bonyolultabb leszállni a Holdra, visszadokkolni Hold körüli pályán, és hazajönni élve. Hogyan is történt ez a csoda akkor, amikor még nem volt se PC, se internet, se Kerbal Space program? A bolygóközi küldetések megtervezése még bonyolultabb: hirtelen ráébredünk, mennyi bizonytalanság és kockázattal van már egy odaútban is, amikor nem kell visszahozni élő embert (vagy kerbált).

A játéknak kivételesen lelkes rajongótáborra van, amely társadalmi munkában (ingyen) készíti a kiegészítőket (modok) tömegét. Mivel a Kerbal Space fejlesztése még javában folyik, sűrűn követik egymást a frissítések. A NASA egyébként elszántan támogatja a játék fejlesztését.

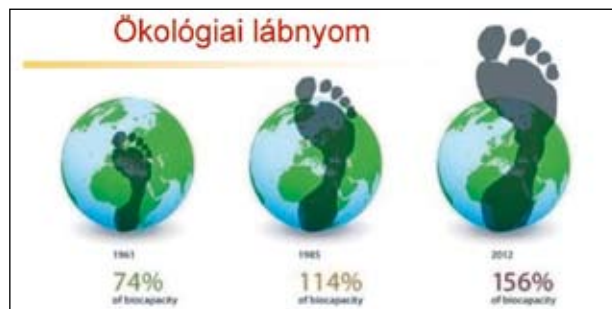
Szefiből régi festmény

Az AI Portraits nevű oldalon bárki festménnyé alakíthatja a saját szelfijét vagy más fotót. Az alkalmazott megoldást az MIT-IBM Watson Mesterséges Intelligencia Laboratóriuma fejlesztette ki és összesen 45 000 történelmi mű, köztük a reneszánsz korszakából származó alkotások feldolgozásával készítették el, így a létrehozott festmények több kor stílusjegyeit magukon hordozzák. A kész művek meglepően jók, bár a felhasználóknak számolniuk kell azzal, hogy a folyamat eltarthat egy ideig. Egy próbát mindenképp megér!

A fotókból mesterséges intelligencián alapuló programmal hozhatók létre az alkotások

Július vége óta túlfogyasztunk

Idén is nagyon korán, már júliusban – egészen pontosan 29-én – elértük a túlfogyasztás pillanatát. Talavgy még augusztusra esett ez a nap, idén azonban már kevesebb mint hét hónap alatt elhasználtuk a Föld egy évre elegendő erőforrásait.

2018-ban augusztus 1-jén, 2017-ben pedig augusztus 2-án jött el ez a nap. Szinte hihetetlen, de igaz: 1970-ben még csak december 23-án értük el a túlfogyasztás határát, azóta majdnem 5 hónappal korábban használjuk el a Föld egy évre elegendő erőforrásait.

A dátum ugyan jelképes, de kifejezi azt a hatalmas nyomást, amelyet az emberi tevékenység az ökoszisztémákra gyakorol. Fogyasztásunkat tekintve jelenleg ugyanis úgy élünk, mintha 1,75 Föld állna rendelkezésünkre, pedig csak ez az egy van.

Fontos tudni, hogy a túlfogyasztás világnapjának aktuális dátuma egy globális átlag, ami kontinensenként és országoként más-más képet mutat. A világ népességének 80%-a olyan országokban él, ahol több erőforrást használnak fel, mint amennyit az ökoszisztéma meg tud újítani. Európa még a globális átlagnál is rosszabb: idén május 10-éig „felélte” a tartalékokat, vagyis ha mindenki úgy élne, mint az EU-tagállamokban átlagosan, akkor a Föld éves tartalékai már ezen a napon kimerültek volna. És mi a helyzet nálunk? Eláruljuk: Szerbiában a túlfogyasztás napja idén július 18-ára esett.

CSILLAGÁSZAT

Három új bolygó

A nyár folyamán egy szomszédos törpecsillag körül keringő három új bolygót fedezett fel az amerikai űrkutatói hivatal (NASA) exobolygóvadász űrszondája. A TESS (Transiting Exoplanet Survey Satellite) által felfedezett TOI-270 nevű csillagrendszerben lévő három exobolygó, vagyis Naprendszeren kívüli planéta egyike szilárd felszínű és valamivel nagyobb a Földnél, a másik kettő pedig gáz halmozállapotú és méretét tekintve nagyjából kétszerese a Földnek. A halvány, hideg törpecsillag méretét és tömegét tekintve is nagyjából 40 százalékkal kisebb a Napnál, felszíni hőmérséklete pedig csaknem egyharmaddal alacsonyabb a központi csillagunkénál.

– Nagyon kevés ilyen planétát találtunk eddig lakható zónában, és ezek közül is csak néhányat egy csendes csillag körül, szóval ez egy ritka felfedezés – mondta a Kaliforniai Egyetem riverside-i campusának egyik munkatársa.

A csillagrendszer a Földtől nagyjából 73 fényévre található a Festő (Pictor) csillagképben, ami csillagászati léptékkel közelinek számít, ám a gyakorlatban olyan messze van, hogy élő ember valószínűleg soha nem fog eljutni oda. (MTI)

Hihetetlen viselkedés

Keselyű a ketrecben

Ha beleteszel egy héját egy 180x240 cm-es ketrecbe, aminek teljesen nyitva van a teteje, a madár – annak ellenére, hogy tud repülni – teljesen bezártnak fogja érezni magát. Ennek oka, hogy a héja repülés előtt mindig 3-4 métert fut a földön.

A denevér és a start

A hétköznapi denevér, amely repked az éjszakában, és figyelemre méltóan gyors teremtmény a levegőben, nem tud felszállni a földről.

Ha leteszed a földre, mindössze annyit tud tenni, hogy ügynél ide-oda lépeget, míg el nem ér valamilyen

enyhe magaslatot, ahonnan a levegőbe vetheti magát.

Utána, mint egy fénycsóva, hirtelen elillan.

Darázs a pohárban

Ha egy darázs belesik egy pohárba, addig marad ott, ameddig el nem pusztul,

feltéve, ha nem veszik ki. Soha nem látja a pohár tetejét a menekülés eszközének, de ragaszkodik ahhoz, hogy valamilyen módon az aljánál találjon kijáratot. Ott keres utat, ahol nincs, míg végül teljesen el nem pusztítja önmagát.

Tudod-e? Mit eszik a víziló?

Az állatkertben sok szénát, néha kilós kenyert is elfogyaszt, utóbbi egészben nyeli le a víziló. Hatalmasra tudja tátani a száját, így azt hisszük, rengeteget és nagy falatokat eszik. Van is ebben valami, de nem az állatkertben, inkább otthonában, az igazi hazájában, Afrikában. Ott a vízilovak ugyanúgy legelésznek, mint nálunk a tehének vagy a lovak. Napközben, amíg forrón süt a nap, a folyóban hűsölnek, de alkonyatkor ki-cammognak a vízből, és elindulnak a közeli rétek felé. Hatalmas fűcsomókat tépnek

le, és ha művelt földterületre érnek, ott is szívesen torkoskodnak.

Egy új kutatás azt is bizonyítja, hogy a vízilovak a közhiedelemmel ellentétben igen gyakran fogyasztanak húst. A kutatást négy csapat tudós végezte, négy kontinensen. Arra a következtetésre jutottak, hogy a jelenség nem ritka a vízilovak között, és komolyan növeli a tömeges elhullásuk

esélyét lépfenejárvány esetén. Az elefántok, vízilovak, bivalyok és antilopok körében igen gyakori betegség a lépfene. Tudósok már korábban észrevették, hogy a vízilovakat sokkal súlyosabban érinti egy-egy járvány. A tudósok ennek okát vizsgálták, és a kutatás egy egészen váratlan dologra mutatott rá: a jelenség a húsfogyasztással lehet kapcsolatban.

Séta a virágoskertben

Igaz ugyan, hogy nemsokára vége a nyárnak, de szeptemberben sem kell lemondanunk a szép virágokról. A virágágyásokban ilyenkor előtérbe kerülnek a gazdag őszi színek, íme néhány ismerős növény, csaknem csokorban!

Lampionvirág (latinul: Physalis alkekengi)

Ez a félméter magas, bokros növény teljesen télálló, és a magjait borító narancsszínű, papírszerű burka mindig jelzi a kertben az őszi eljövételét.

Kokárdavirág (Gaillardia)

Nyár végétől őszi végéig nyílik ez a sárga és narancsos színekben pompázó lágyszárú évelő. Ha elvirágzott, neki lehet állni a töosztásának is, mert kiválóan bírja.

Évelő krizantém (Chrysanthemum)

Szinte minden kertben ott van ez a kedvelt lágyszárú. Igazán tartós, így vázában vagy koszorúkon is sokáig szép marad.

Dália (Dahlia)

A késő nyári és őszi időszak legszebben virító virágai a kertben a daliák. Tengernyi színű és formájú nemesítés létezik, nehéz választani tavasszal az üzletekben. Ilyenkor teljes pompájában díszleg, de az első fagy környékén a dália gumóit kiássuk, és száraz, fagymentes helyen telettetjük.

Móra Ferenc

Magam, az öreg

Azt már elmondtam, milyen ember volt a nagyapám. Erős, mint a vasék. Azt is elmondtam, milyen ember volt az édesapám. Okos, mint a hét bölcs mester. Hát most már azt is el kell mondanom, hogy milyen gyerek voltam én.

Nem mondhatnám, hogy valami világ eleje lettem volna. Semmi kilátásom sem volt rá, hogy engem Erős Töröcsiknek vagy Okos Töröcsiknek hívjanak. Inkább arra számíthattam, hogy az én nevem Dióbél Töröcsik lesz. Olyan kicsike voltam, mikor megszülettem, hogy a keresztanyám, Hadara Setét Kalára nevetve csapta össze a kezét:

– No, csak szerencsés ember ez a Töröcsik. Bölcsőről se kell neki gondoskodni a fia számára. Belefér egy fél dióhéjba. Hiszen csak akkora a szentem, mint egy dióbél.

Rajtam veszett aztán ez a Dióbél, hiába keresztelt Pálnak a pap. S már csak azért se lehet rólam levenni, mert csakugyan nagyon kicsire maradtam a növesben. Már az ötödik esztendőmben jártam, de még akkor is csak ágaskodva értem fel a pitvarajtónk fakilincsét. Abban az időben Bibolygós Bedegi volt a legjobb barátom. Ez egy öreg halászember volt, aki a vízparton lakott egy nádkunyhóban. Mindig azzal csalogatott, hogy egyszer megkeresi nekem az ineresztő füvet, és ha avval megdörgöl, egyszerre akkora leszek, mint a hét sing szakállú óriás. Álmomban ma is sokszor ott állok a homokparton, és kitárt karral repdesek a csónak felé: benne lesz-e már az ineresztő fű?

Az ineresztő füvet persze sohase találta meg a halász, hanem a tőrömfüvel annál többször megbékített.

Egyszer, ahogy ülök a kapuban, és tanítgatom az öreg Hékam macskát kismacskásan miákolni, arra megy a Bibolygós Bedegi, vállára vetett hálóval, és azt mondja nekem, menjek ki vele a vízpartra szedrezni.

Az ilyenre én mindig kantáros legény voltam, most se kellett kétszer hívni. Megfogtam a halász kezét, ballagtunk kifelé a faluból.

– Az ám, csak hogy baj van – szólalt meg az öreg. – Elfelejtettünk létrát hozni.

– Minek volna az a létra, Bedegi bácsi? – néztem föl rá.

– Annak, hogy te olyan kicsi vagy, hogy még a szedret is csak létráról éred el – incselkedett velem.

Akkora voltam, mint egy csipetke, de olyan méreg lakott bennem, mint egy oroszlánban. Nekiestem a Bedegi karjának, és úgy rángattam, mintha szivattyús kút lett volna.

– Mi lelt, Dióbél? – kérdezte csodálkozva.

– Szét akarom kendet szaggatni, amiért kicsűfolt! – lihegtem nekivörösödve.

– Csakhogy én a zsebembe teszek ám – mondta komoly képpel –, mégpedig nem is a

nagy zsebembe, hanem a kis zsebembe. (Pedig olyanfajta gúnya volt rajta, amin semmiféle zseb nem szokott lenni.) Elő se veszlek, csak odalent a vízen, ott rászúrlak egy horogra, hátha bekap valami éhes kárász. Mert harcsa bizonyosan nem tájta ki rád a száját. Azt mondja, hogy neki nem kell ilyen kis giliszta.

No, erre aztán már igazán eltört a mécses. Úgy ordítottam, mintha máris a horog hegyén volnék. Abba se hagytam addig, míg a ravasz Bedegi össze nem csattantotta a két nagy tenyerét.

– Hű, havas-borongatta, jeges-teringette, mindjárt cethalat fogunk! Szaladjunk csak, ide látszik, ahogy hányja a bugyborékok!

Én ugyan semmit se láttam, de az ordítást egyszerre befejeztem.

– Mekkora az a cethal, Bedegi bácsi?

– Az, öcsém? Fejtől a farkáig egy mélyföld, a farkától a fejéig megint egy mélyföld, de a pukantója külön számít. Az is lehet vagy egy araszt. Gyerünk hamar a hálót kivetni!

Nem éppen cethalnak való háló volt, de potykát lehetett volna vele fogni, ha a potyka belement volna.

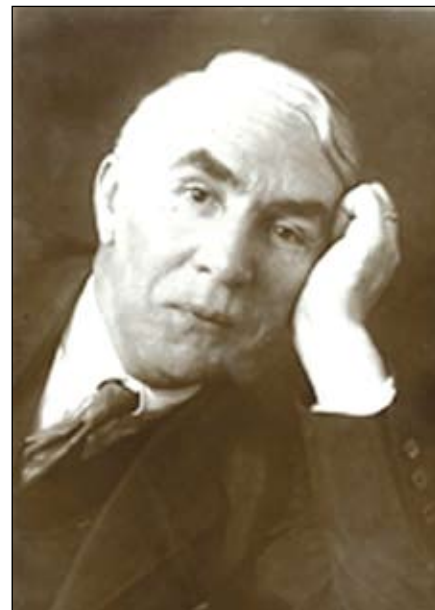
De nem ment bele egyéb egy háromnapos keszegnél, akkora lehetett, mint egy növendék pióca.

Az öreg kimosta a sótartó kupáját, telemerítette vízzel, beleeresztette a keszeget, odanyomta a markomba.

– Nesze, Dióbél, itt a cethal. Ne mondd, hogy sajnálom tőled, legyen a tied.

– Nagyon kicsi cethal ez, ezért nem érdemes halásznak lenni – biggyesztettem el a számam.

– Hiszen nem is vagy még te halász, csak halászinás – nyugtatott meg Bedegi. – Mire te halászinásból halázmester leszel, akkorra a kis cethalból is nagy cethal lesz, csak jól viseld neki gondját.

Ebbe aztán én is beleállapodtam. Hazavittem a cethalfiút, és engedelmet kértem rá édesanyámtól, hogy beletehessem a kis dézsába. Fél óra múlva pedig szaladtam a halászhoz.

– Baj van, Bedegi bácsi. Nem akar nőni az állat. Pedig gondját viselem ám. Már enni is adtam neki.

– Mit adtál neki enni, Dióbél?

– Lekváros derelyét.

– Attól félek, otthon nem azon tartották – szipákol az öreg. – Szúnyogot kell neki fogni, az az ő peccsenyéje.

– Attól ugyan meg nem növekszik – hitetlenkedtem én. – Inkább ürgét fogok neki.

– Nem az kell annak, hanem friss víz. Olyan az neki, mint nekünk a friss levegő.

No, van a mi házunkban olyan friss víz, hogy az embernek fogába üt tőle a hideg. Egész délután vizet meritgettem a cethalra. Nézem reggel: hát tán még kisebb, mint tegnap volt.

Csúnya hideg eső szemetelt, de azért csak kifutottam a cethaltudóshoz a szomorú hírel. Úgy látszik, mondom, ineresztő fű kellene a halnak is, mert nem akar nőni sehogy se.

– Jaj, fiacskám, Dióbél – rántott egyet a szűrén egy kicsit bosszúsán a mester –, én se nővök az ilyen cudar időben, nemhogy a cethal nőne! Fázik ám ilyenkor ő is.

Harmadnap végre jó hírt vihettem Bedeginek. De nemcsak hírt vittem, hanem a dézsát is.

– Ezt már érdemes ám megnézni. Úgy örül a cethalka, hogy még nevet is.

– Hát aztán minnek örül olyan nagyon? – hajolt a dézsa fölé gyanakodva Bedegi.

– Hát annak, hogy meleg friss vizet öntöttem szegénykére. Az egész bográccsal ráöntöttem, amit szülém a mosáshoz forralt. Ebben aztán már nem fázik, ugye, Bedegi bácsi?

Hát nem fázott, az bizony, mert összeforrázva úszott a víz tetején. Bedegi bácsi pedig mérgesen vakarta meg a füle tövét.

– Attól félek, Dióbél, tebelőled se lesz halázmester.

Hát ilyen okos fiúcska voltam én akkoriban.

J. R. R. Tolkien

A hobbit

(Részletek)

Váratlan vendégség

Élt egyszer egy földbe vájt üregben egy hobbit. De nem ám amolyan kellemetlen, piszkos, nyirkos üregben, amely tele van gilisztadarabkákkal, és undorító a szaga, és nem is száraz, csupasz, homokos üregben, ahol nincs mire ülni és nincs mit enni: hobbitüregben élt, márpedig az maga a kényelem.

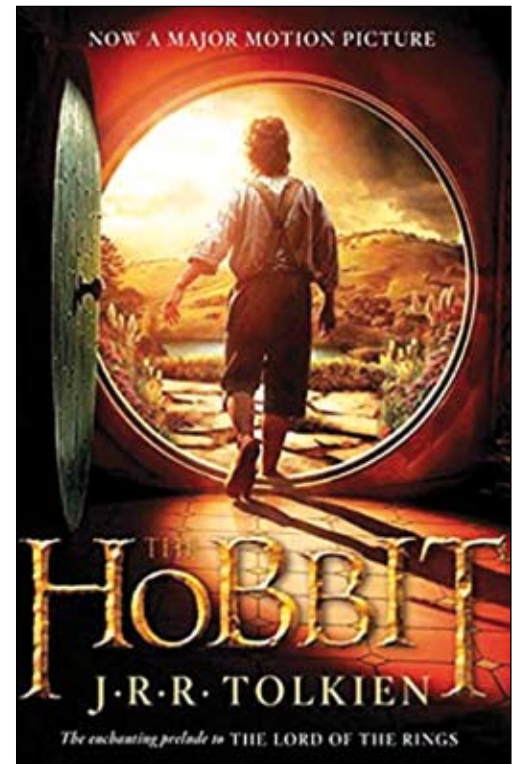
Szabályos kerek ajtaja volt, olyan, mint egy kajütablak, zöldre festve, csillogó rézgombbal a kellős közepén. Az ajtó cső formájú, alagútszerű előszobára nyílt: igen kényelmes, füstmentes alagút volt ez, faborítású falakkal, csempés-szőnyeges padlóval, szépen fényezett székekkel és sok-sok kalap- meg kabát- akasztóval – mert ez a hobbit vendégszerető hobbit volt. Az alagút hosszan s nem is egészen egyenesen tekergett be a domb oldalába – a Dombéba, mert így hívták sok mérföldnyire a környéken –, és számos kerek ajtócska nyílt róla, hol az egyik, hol a másik oldalán. A hobbit nem szeretett lépcsőt mászni: hálószobák, fürdőszobák, pincék, éléskamrák (sok-sok éléskamra), gardróbok (egész szobákat használt ruhái tárolására), konyhák, ebédlők, mind-mind ugyanazon a szinten voltak, sőt ugyanabban a járatban. A legjobb szobák baloldalt helyezkedtek el (mármint befelé haladva), mert csak ezeknek voltak ablakaik, mélyen beágyazott, kerek ablakok, amelyek a kertjére néztek, meg azon túl a folyó felé lejtő rétekre.

Ez a hobbit igen jómódú hobbit volt, és úgy hívták, hogy Zsákos. A Zsákosok már időtlen idők óta a Domb környékén éltek, és mindenki nagyon tisztelte őket, nemcsak azért, mert gazdagok voltak, hanem mert sohasem bonyolódtak holmi kalandokba, és sohasem csináltak semmi váratlant: mindig lehetett tudni, hogy egy Zsákos mit válaszolna valamire, meg se kellett tőle kérdezni. Ám ez a történet éppen arról szól, hogy egy Zsá-

kos mégiscsak kalandba keveredett, és egészen váratlan dolgokat művelt meg mondott. Lehet, hogy szomszédai nagyrabecsülését elvesztette, de nyert – nos, majd meglátjátok, nyert-e valamit a végén.

Ennek a hobbitnak az édesanyja – de mi is az a hobbit? Azt hiszem, manapság már el kell magyarázni ezt, mert igencsak megfogtak, és félnek a Nagyoktól, ahogyan minket neveznek. Kicsi teremtmények, feleolyan magasak, mint mi, kisebbek még a szakállas törpöknél is. A hobbitoknak nem nő szakálluk. Varázserejük jóformán semmi sincs, kivéve azt az egyszerű, hétköznapi tehetségüket, amelynek segítségével csendben és gyorsan el tudnak tűnni, ha magunkfajta megtermett, ostoba népek közelednek feléjük, akkora zajt csapva, mint egy elefánt, amit ők már egy mérföldnyire meghallanak. Hajlamosak pocakot eresztetni; élénk színű (főleg zöld és sárga) ruhákat viselnek; cipőt nem hordanak, mert a talpukat természetből megkeményedett bőrreteg borítja, s a lábukon sűrű, meleg, barna szőr nő, olyan, mint a hajuk (amely göndör); ujjaiuk hosszúak, ügyesek és barnák, arcuk jámbor, nevetésük mély és zengő (főleg ebéd után, amit napjában kétszer esznek, ha tehetik).

Különös véletlen folytán egy reggel, valamikor réges-régen, a békevilágban, amikor még kevesebb volt a lárma és több a zöld, s a hobbitok még sokan voltak, és jól ment soruk, és Zsákos Bilbó reggeli után épp az ajtajában állodogálva szívta irdatlan hosszú fapipáját, amely szinte gyapjas (és csinosan kefélt) lábáig ért – felbukkant Gandalf. Gandalf! Ha csak a negyedét hallottátok volna mindannak, amit én hallottam róla, márpedig magam is csak a töredékét hallottam annak, ami hallható volna, tudhatnátok, micsoda nevezetes történet következik. Történetek és kalandok teremtek, amerre járt, meghozza a legendívülibb fajtából. Időtlen idők óta nem látták

már a Domb alatt, egész pontosan azóta, hogy barátja, az Öreg Tuk meghalt, és a hobbitok már jóformán azt is elfelejtették, hogy milyen. A Domb megett és a Vizen túl, messzemenesse intézte ügyes-bajos dolgait az ő kicsi hobbitfiú és hobbitlány koruk óta.

Amit a gyanútlan Bilbó aznap reggel megpillantott, az csak egy öregember volt, bottal a kezében. Magas, csúcsos kék főveget viselt, hosszú szürke köpönyeget, ezüst sálát, amely fölött egészen a derekáig omlott hosszú fehér szakáll, meg hatalmas fekete csizmát.

– Jóreggel! – mondta Bilbó, és komolyan is gondolta. Sütött a nap, buján zöldellt a fű. De Gandalf csak ránézett hosszú, bozontos szemöldöke alól, amely még árnyas kalapja karimájánál is jobban kiugrott.

– Hogy érted ezt? – kérdezte. – Jó reggelt akarsz kívánni nekem, vagy úgy érted, jó reggel ez, akár szükségem van rá, akár nincs, vagy hogy jól érzed magad ma reggel, vagy hogy olyan reggel ez, amikor érdemes jónak lenni?

– Mind egyszerre – mondta Bilbó.

Középföldi bonyodalmak, sárkánnyal

Ki ne ismerné Tolkien nevét? Ki ne hallott volna hobbitokról? A Gyűrűk Ura szerzőjének gyerekek számára írt kisregénye ugyanabba a világban kalauzol bennünket, mint a híres trilógia (háromrészes regénysorozat). A törpök, tündék, orkok, varázslók és persze az életvidám, kissé földhözragadt hobbitok által benépesített Középfölde az egyik leg-híresebb és legteltesebb fantasyvilág. A regény főhőse Zsákos Bilbó, aki szinte észrevétlenül pottyan bele egy kalandba, amelyet egy tűzokádó sárkány, orkok és óriáspókok nehezítenek, és amelynek célja a törpök elbitorolt kincsének és hegyének visszaszerzése. A feladat nem egyszerű, hiszen mindenkinek a kincse fájt a foga. Bilbó gyakran kerül bajba, de

ő is többször kihúzza társait a csávából, és végig hűséges marad. Példája megmutatja, hogy akármilyen kicsi is legyen valaki, attól még nagy dolgokat vihet véghez. Bilbó nem csupán erkölcsi értelemben nevezhető győztesnek (és igazi hősnak), hanem egyenrangú félként száll szembe a sárkánnyal vagy Gollammal, ráadásul túl is jár mindkettejük eszén.

A tanév kezdetén te is hasonló cipőben jársz, kedves olvasó! Egy újabb nagy kalandba bonyolódsz, amely során meg kell küzdened saját sárkányaiddal, félelmeiddel és persze a környezeteddel is zöld ágra kell vergődőd. Mindehhez kitartást és bátorságot!

Herédi Károly, az Iránytű szerkesztője

Kalóz nők

Láttad már A Karib-tenger kalózái című filmet? Mit gondolsz, lehetnének a főszereplők nők is? Mármost női kalózkodó? Furcsa lenne? Pedig... Ezennel bemutatunk néhány méltán híres és hírhedt női kalózt, akiket érdemes ismerni. Nézzük!

Ki volt Ching Shih?

Az 1800-as évek elején a Dél-kínai-tenger kalózkirálynőjeként emlegették a férje nevére elhíresült „Cheng özvegyét”. A házassággal Ching flottája és újdonsült feleségének ravaszsága összeadódott, özvegye első éveiben pedig elszántan tovább építette a női hatalmat. Ezernyolcszáz hajó, tizenötezer férfi kalóz tartozott a kalózkirálynő parancsnoksága alá, emellett 70-80 ezer kalóz dolgozott még alatta a vizeken. Harcolt az angolokkal, portugálokkal, védelmi pénzeket szedett, megvámoltatta a népet, kizsákmányolta a vagyonosokat. Mindemellett jó stratégia lehetett, hiszen soha senkinek nem sikerült elkapnia őt, sőt, azt is elérte, hogy amnesztiával nyugdíjba vonulhatott kalózaival együtt. Erőskezű és tudatos nő lehetett. A cél érdekében mindent megtett.

Bemutatkoznak a pokol vadmacskái

Anne Bonny és Mary Read. Ismerjük meg őket közelebbről is! Az 1700-as években rötták a vizeket, külön indult a pályafutásuk, de össze-találkozott a sorsuk. Anne ír származású vadóc lány volt, férje hatására került a kalózkodó körökbe. Mary eleve férjként nevelkedett, ugyanis nagymamája kizárólag a fiú unokát szerette volna anyagilag támogatni. Mit le-

Anne Bonny, John 'Calico Jack' Rackam és Mary Read.

A XVIII. században éltek, korunk művésze így képzelte el őket

hetett tenni? Édesapjával eljátszották, hogy fiúként jött világra a gyermek. A lány beleszokott a férfilétbe, jobban is, mint kellett volna. A két vadmacska 1720-ban teljesítette legismertebb küldetését, amikor Jamaicában megtámadták Calico Jack kalózhajóját. Keress rá, érdekes a sztori!

Nem maradhat ki az első amerikai kalóznő sem.

A szirénhangú Rachel

néven elhíresült kalóznő férjével való viszontagságos élete miatt került abba a helyzetbe, hogy mások fosztogatásából éljen. Összeállva egy baráti csapattal hajótörötteknek adták ki magukat, majd a part környékiekhez mentek kéregetni. Nem riadtak meg a fegyverek használatától sem, ha ellenállásba ütköztek.

Bőven lehet még rémtörténeteket olvasni női kalózkodókról. Általában nem a jó ügy érdekében küzdöttek, hanem a megélhetésért, vagyonfelhalmozásért, területek elfoglalásáért. Igazán kockázatos volt az ő felségterületeiken közlekedni a kereskedőknek hajóikkal, hiszen sosem tudhatták, hogy mikor számíthatnak rajtaütésre. Izgalmas és veszélyes élet.

Átfúrható-e a Föld?

Tegyük föl, hogy átfúránk a Földet! Vajon hova lyukadnánk ki?

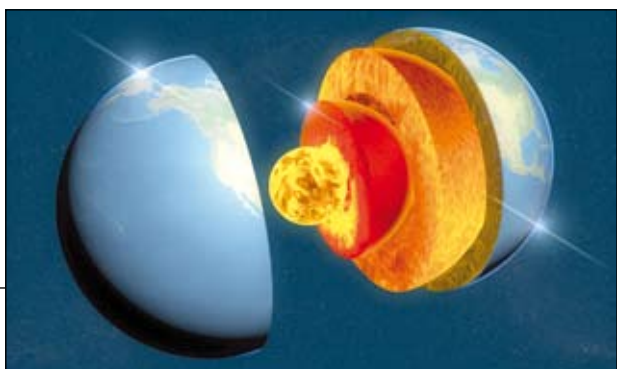
Ha szülőföldünkön a Föld áttelens pontjára szeretnénk eljutni, ahhoz 20 ezer kilométert kell utaznunk repülővel, és végül a Csendes-óceán déli részén kötünk ki. De ha nem a felszín fölött haladnánk, hanem alagutat fúránk a kiindulópont és a végállomás közé, csak 12 ezer kilométert kellene megtennünk. Hiába tűnik gyorsabb megoldásnak az, ha alagutakat fúr az ember, egy nagy bökkenő mégiscsak akad: a mai ismereteink és a földrengéshullámok vizsgálata szerint a Föld folyékony és szilárd anyagokból álló magjában a hőmérséklet 6 ezer Celsius-fok lehet. Na, ezt mégis hogyan tudnánk átfúrni?

Vegyük úgy, hogy a tudósok tévednek, és mégis le tudnánk hűteni a forró földmagot a Csendes-óceán beömlő vizével, és készítenénk egy olyan felvonót, amely nyitott kabinok láncából áll. Felfelé, illetve lefelé haladna folyamatosan, és az utasoknak a lift mozgása közben kellene be- és kiszállniuk. Ebben az esetben az elmélet szerint pontosan 42 percet kellene utaznunk, hogy elérjük a Föld túoldalát!

És mi lenne akkor, ha átfúránk a földet és beleesnénk a lyukba? Sikerülne kijutni a túoldalra? Igen, ha nem lenne légellenállás, ha nem fulladnánk meg a beáramló víztől és nem égnénk el a Föld hihetlenül forró magjától, valamint túlélnénk a zuhanást is... 21 perccel azután, hogy elértük a Föld magját, kihuppannánk a bolygó túoldalán. Hol is? Új-Zéland keleti partjaitól ezer kilométerre.

Ha azonban nem lenne ott valaki, hogy érkezéskor elkapjon minket, visszaesnénk a lyukba, és utazgathatnánk életünk végéig a Föld két pontja között...

Ha tehát valaki szeretne eljutni Új-Zéland keleti partjaihoz, egyelőre inkább menjen repülővel!

Remekelt az erdélyi drónpilóta

Amíg mi szüneten voltunk, nem tétlenkedett az erdélyi (Románia, Kézdivásárhely) Ignác Szabolcs drónpilóta. Első helyezést ért el a DJI dróngyártó által meghirdetett nemzetközi versenyen, ahol fotókkal és a szakmai tapasztalatok megfogalmazásával kellett beszámolni egy fotózás menetéről.

Ignác Szabolcs a fotósorozat helyszínéül a neves Transzfogarast (kanyargós útjairól ismert), valamint a 2034 méter magasságban elhelyezkedő Bálea-tavat választotta. Felvételei során igyekezett sajátos szemszögből megközelíteni a térséget, hogy olyan részletek is lecsévéljenek, amik amúgy elkerülik a figyelmünket. A munkájához egy középkategóriásnak számító DJI Phantom 4 Pro drónt használt.

A június 8-a és július 8-a között megrendezett versenyre több ezren neveztek be, közülük az ő munkáját, azaz képeit és útmutatását tartották a legjobbknak. Egy DJI drónt nyert, valamint 300 dollárt.

Szabolcs 2014 végétől készít felvételeket drónnal, és nem ez az első nemzetközi sikere, hiszen 2015-ben a Skypixel által meghirdetett versenyen végzett az élen, aztán 2016-ban a National Geographicnél 2. helyezést ért el természetfotózás kategóriában, 2017-ben pedig szintén a DJI nemzetközi versenyén lett első helyezett. Ugyanakkor az idén bekerült azon – 300 ezer jelentkezőből kiválasztott – 18 személy közé, akik a DJI egyik drónját tesztelheték, és munkája elismeréseként a gyártó neki ajándékozta a drónt. (Szekely Hírmondó)

Nem minden igaz, amit Szent István napjáról tudni vélünk

Hitek és tévhitek Szent István napjával kapcsolatban

A Szent Jobb valóban István király jobb keze? Mióta létezik az új kenyér ünnepe? 1956 után valóban egy évtizedig nem rendeztek tűzijátékokat? Szent István napja mindig augusztus 20-ra esett?

Még friss az emlék, augusztus 20-án ünnepeltük Szent István, az államalapító napját. A naphoz több tévhit kötődik. A múlt-kor.hu történelmi honlap segítségével igyekszünk tisztában látni.

A Szent Korona

Első kérdés: mit is ünneplünk valójában augusztus 20-án. Talán Szent Istvánnak a testvére, Koppány feletti győzelmét?

Tévhit: Bár István 997-ben Veszprém mellett német lovagok támogatását élvezve valóban legyőzte Koppányt, augusztus 20-án mégis az államalapító uralkodót, és annak 1083-as szentté avatását ünnepeljük.

Második kérdés: az augusztus 20-án nyilvánosan is látható, körmenetben megmutatott Szent Jobb valóban Szent István keze lenne?

A kérdést egyértelműen **nem lehet megválaszolni**. Hartvik győri püspök 1116 körüli időkből származó legendagyűjteménye szerint a királyt – végakaratainak megfelelően – a székesfehérvári bazilikában temették el. István király halála után zavaros, nehéz évek következtek, ezért a fehérvári káptalan, féltve a bebalzsamozott holttestet a megszenteltelenítéstől, kiemelte a bazilika közepén álló márványszarkofágból, és a bazilika alatt lévő sírkamrában rejtette el. Ekkor történt, hogy az épségben megmaradt jobb kezét leválasztották, mivel csodás erőt tulajdonítottak neki, és a bazilika kincstárába vitték. A történelem viharai után a Szent Jobbot 1988-ban **Szentágothai János** és 1999-ben **Rét helyi Miklós** professzorok vezetésével alapos anatómiai vizsgálatnak vetették alá. Mindkét esetben megállapították: egy 900-1000 éves, mumifikálódott, erős szorítású férfi kézfej található az ereklyetartóban. A testrész természetes módon mumifikálódott, mindenféle emberi beavatkozás nélkül, és igen jó állapotban van. Azt azonban tudományosan nem igazolhatták ők sem, hogy ténylegesen ez lehet-e Szent István keze.

Harmadik kérdés: vajon Szent István napja mindig augusztus 20-ra esett-e?

Tévhit: augusztus közepének kiválasztásával több egyházi és világi ünnepkört sikerült közel hozni egymáshoz, Szent István napja mégis változó helyet foglal el históriánkban. Az 1083-as szentté avatás után az Aranybulla rendelkezett a törvénylátó nap megtartásáról, míg egyházi ünnepként Nagy Lajos korától utalnak augusztus 20-ra.

1686-ban **XI. Ince** pápa szeptember 2-ra, azaz Buda visszafoglalásának napjára tette át Szent István napját, 1771-ben viszont **XIV. Benedek** pápa eltörölte. **Mária Terézia** azonban szinte trónra lépésével azonnal elrendelte a király ünnepének megtartását augusztus 20-án. Az ünnep 1891-ben lett munkaszüneti nap, 1926-ban pedig már egy egész héten át ünnepelték az államalapítót. 1950-ben betiltották a körmeneteket (a bazilikánál megtartott körmenet hivatalosan 1989-ben éledt újjá), az ünnep azonban másik nemzeti ünnepünkkel, március 15-ével ellentétben nem tűnt el a naptárból, csak a jelentése módosult. A kilencvenes évektől a Kárpát-medence magyarlakta területein is sok helyen alkalmi ünnepséget rendeznek.

Negyedik kérdés: 1956 után valóban nem voltak tűzijátékok augusztus 20-án?

Igaz. A feljegyzések szerint Magyarországon először Mátyás király és Beatrix házasságkötésekor rendeztek tűzijátékot. A felvilágosodás korára mindez bevett gyakorlattá vált: a 18. század végén mintegy úri huncutsággként már magánszemélyek is rendezhettek tűzijátékot. Magyarországon a századfordulón szerveződött külön iparágga a tűzijátékgyártás, ebben vezető szerepe volt **Emmerling Adolfnak**, aki 1938-tól Szent István-napi tűzijátékokat rendezett a Gellért-szobor körül.

A világháború alatt ezek a tűzijátékok szüneteltek, és az üzemet később államosították. A tü-

A Szent Jobb (fotó: index.hu)

zijáték 1954-ben augusztus 20-ról április 4-ére, a budapesti Gellért-szobortól a Citadellára került át. 1956 után tíz évig tilalom volt minden hasonló tevékenységre, majd 1966-tól újra rácsodálkozhatunk a látványra: ekkor lett hagyomány az augusztus 20-ai rendezvény a mai helyén, mai formájában.

Ötödik kérdés: mikor társult az új kenyér ünnepe Szent István ünnepéhez?

Tévhit: az „új kenyér ünnepe” eredetileg nem augusztus 20-án volt, és nem is 1947-48-ban találták ki. A kenyér- és gabonaünnepként ismert Szent István-napi esemény (amikor nemzeti színű szalaggal átkötött kenyérral köszöntik a vendéget) valójában **Darányi Ignác** nevéhez köthető. Az egykori földművelésügyi miniszter ugyanis a 19. század végén kirobbant aratósztrájkok megfékezése érdekében országsszerte aratóünnepet szervezett. Az új kenyér napját a középkori Magyarországon július 15-én, az apostolok oszlása ünnepén tartották: ekkor vitték be a kenyeret a templomba, ahol megáldották, megszentelték. Ehhez a naphoz köthető az aratási felvonulás is, amikor a kalászkoszorút vivő lányokat a többiek lovaskocsin követték. Első útjuk a templomhoz vezetett, ahol hálaimát mondtak az aratás befejezésére. Az első magyar kenyérünnepet 1937-ben Szegeden, Péter-Pál napján rendezték meg, a másodikat 1941-ben Bácska visszacsatolása alkalmából, Szabadkán. 1945 után a politikai pártok mindegyike megpróbálta a ritust saját ideológiájának szolgálatába állítani, ami leginkább a kommunista pártnak sikerült.

Az új kenyér ünnepe (fotó: Népszava)

Ingyenes koncertet ad Budapesten Bryan Adams

Újabb superkoncertre kerül sor Budapesten, a Hősök terén. Tavaly a Szerencsejáték Zrt. a Hatoslottó harmincadik születésnapja alkalmából hirdette meg Sting és Shaggy ingyenes koncertjét, amely novemberben volt, és habár esett az eső, mégsem tudta elrontani a hangulatot. Rengetegen gyűltek össze, hogy lássák a két világsztár fellépését, a közönség feledhetetlen élményekkel gazdagodott. Sting és Shaggy tavaly adta ki a közösen készített, 44/876 című lemezét, a budapesti koncert valójában ennek turnéállomása volt. Előzenekarként a Punnany Massif állt színpadra. A koncertest érdekessége volt az is, hogy tavaly mindhárom fellépő évfordulót ünnepelt: 40 éve jelent Sting első lemeze, az Outlandos d'Amour, akkor még a Police zenekar frontembere volt; Shaggy az első lemezét 25 éve adta ki, a Punnany Massif pedig 15 éves fennállására tekintett vissza.

Évfordulókból az idén sincs hiány. A Szerencsejáték Zrt. ezúttal a Skandináv lottó huszadik születésnapját ünnepli, a tavalyi koncert sikerességén felbuzdulva pedig meghirdették, hogy szeptember 28-án egy újabb világsztár, Bryan Adams koncertjét szervezik meg Budapesten a Hősök terén, és a koncert ezúttal is ingyenes lesz a közönség számára. Úgy tudni, hogy Bryan Adams kifejezetten erre az estére összeállított, kétórás exkluzív show-val lép majd fel. A kanadai zenész előzenekara a Wellhello lesz, az ő koncertjük 18 órakor kezdődik, a sztárvendégé pedig 20 órakor.

Bryan Guy Adams az idén lesz 60 éves. Az Ontario állambeli Kingston városban angol szülők gyermekeként született 1959. november 5-én. Édesapja katonatiszt volt, így a családja meglehetősen gyakran költözködött, Bryan pedig már szinte gyerekkorában megismerte a világot. Tizenöt évesen kezdett el zenélni, iskolai zenekarával klubokban is felléptek. Ekkortájt ismerkedett meg Jim Wallace-szel, akivel a későbbiekben gyümölcsöző együttműködést alakított ki.

Bryan Adams debütáló lemeze 1980-ban jelent, de a világ számára az 1983-ban megjelent Cuts Like A Knife című harmadik lemezével vált ismertté, kiváltképp a Straight from the Heart, a This Time és a címadó dallal. Az 1984-ben kiadott Reckless című albuma tovább növelte a népszerűségét, ezen hallhatóak a nagy sikerű Run To You, a Summer of '69 és a Heaven című zeneszámok. Bryan Adams népszerűsége ezután is felfelé ívelt, szinte egymás után a toplisták élére törő filmbetét dalokat is készített. Egyik az 1991-ben megjelent, Robin Hood, a tolvajok fejedelme című filmalkotás (Everything I Do) I Do It for You című dala volt. A filmben egyébként Kevin Costner, Morgan Freeman, Christian Slater,

Mary Elizabeth Mastrantonio és a 2016-ban elhunyt, a Harry Potter filmekből is ismert Alan Rickman játszotta a főszerepet. Ezután 1993-ban mutatták be A három testőr című filmet, amelynek betétdalát, az All for Love-ot Bryan Adams Stinggel és Rod Stewarttal adta elő. Ebben a filmben is hírességek játszanak, köztük Charlie Sheen, Kiefer Sutherland, Chris O'Donnell, Oliver Platt, Tim Curry, Rebecca De Mornay és Julie Delpy. 1995-ben a Don Juan DeMarco című filmhez készített Have You Ever Really Loved a Woman? című dallal rukkolt ki, amelyben a 2014-ben elhunyt virtuóz gitárlegenda Paco de Lucía működött közre. Ebben a filmben Johnny Depp, Marlon Brando és Faye Dunaway játszották a főszerepeket. Bryan Adams legutóbbi, tizennegyedik lemeze idén jelent meg Shine a Light címmel. A sztár egyébként szenvedélyes fotós is, számos ismert magazin publikálta a képeit, de ő készítette az Amy Winehouse halála után megjelent Lioness: Hidden Treasures című válogatáslemez borítóképét is. Bryan Adams többször koncertezett már Magyarországon, legutóbbi koncertje három évvel ezelőtt volt, 2007-ben pedig Rúza Magdi lépett fel előtte.

A Wellhello formációt aligha kell bemutatni a magyar zenekedvelőknek. A zenekart 2014-ben hívta életre Fluor Tomi és Diaz. A Rakpart című dalukkal váltak ismertté, és azóta is folyamatosan jelentkeztek újdonságokkal. 2016-ban a #Sohavégetnemérs című filmben játszottak, és megjelent a hozzá tartozó lemezük is. A Wellhello tagjai a formáció megalakulása előtt is ismertek voltak. Fluor Tomi a 2010-ben megjelent Lájk című albumával tett szert hírnévre, akkor még SP-vel, azaz Éder Krisztiánnak dolgozott, de Diaz is ismert dalszerző volt, együtt dolgozott többek között a Hősökkel és a Halott Pénzzel is.

Összeállította: Lukács Melinda

Pihenőre megy a BTS

A héttagú dél-koreai fiúegyüttes, a BTS 2013-ban alakult, és a fiúknak azóta nem volt pihenője. Nemrég a zenekart menedzselő Big Hit Entertainment közleményben jelentette be, hogy a fiúk hosszabb szünetre mennek, hiszen szükségük van arra, hogy kifújják magukat, feltöltődjenek és az átlagos huszonevesek mindennapjait éljék. A rajongók túlnyomórészt megértően reagáltak, egyesek arra kértek mindenkit, hogy semmiképpen se rohanja le a tagokat, ha meglátja őket valahol, hadd élvezzék ki a szabadságukat. A BTS a legnépszerűbb K-pop zenekar, az első, amelyik felkerült az amerikai lemezadási listák első tíz helyére is, az iTunes szerint pedig több mint 70 országban volt már valamelyik daluk listavezető. A BTS 2017-es lemeze volt az első K-pop album, amelyik az amerikai albumadási listákon helyet kapott a legjobban teljesítő tíz lemez között, de vezették már idén a brit slágerlistákat is, főfellépők voltak a Wembleyben is, és ha mindez nem lenne elég, sorra döntötték meg a nézettségi rekordokat.

Kristen Stewart a víz alatt

Az Alkonyat-filmek által ismertté vált Kristen Stewart új filmben lesz látható, amelynek a címe Underwater. A színésznő egy tudósnt alakít, aki kollégáival együtt mély víz fogságába esik, és sajnos nem ez lesz az egyetlen problémájuk. A film tartalma szerint egy csapat tudós leereszkedik az óceán mélyére, hogy különféle kutatásokat végezzenek, ám a vízalatti laboratóriumukat tönkreteszi egy földrengés, ők pedig kétségbeesetten próbálnak menekülni onnan. Időközben nyilvánvalóvá válik az is, hogy olyan veszélyek leselkednek rájuk a vízben, melyekre nem számítottak. Az első vélemények szerint az Underwater vélhetően az Alien, A mélység titka és akár az Armageddon című filmek találkozási lehet. Az Underwater rendezője William Eubank, akinek nevéhez már több sci-fi filmalkotás is kötődik. Kristen Stewart mellett a főbb szerepeket Vincent Cassel, a Deadpoolból ismert T.J. Miller, valamint az Iron Fist-sorozatban is játszó Jessica Henwick alakítja. Az Underwater bemutatója 2020 januárjában lesz.

ByAlex Adán lépett fel

A nyár a fesztiválok időszaka. Remek alkalom arra, hogy akarva-akaratlanul összefussunk a kedvenc énekesekkel, bandáinkkal. Az idén volt szerencsénk ByAlex-szel – aki a Slepp nevű bandájával lépett fel – egy röpké interjút készíteni az adai Green Future Fesztiválon.

Hányadik alkalommal vagytok Vajdaságban?

– Szerintem soha nem léptünk még itt fel, ez az első alkalom.

Mi adja az inspirációt a számaitokhoz?

– A saját életem, illetve a barátaimé, de általában a sajátom. Mindenféle dolog, amit láttam, megéltem, éreztem az évek során.

Mik a terveid a karriered szempontjából?

– Összel sok új dal lesz klippel. Egyre több előadóval dolgozom együtt producerként – erre nagyon ráfekszek majd ebben az évben. Folyamatosan zenélni fogok, kivéve két hónapot, amikor elhagyom az országot, mivel nagyon gyűlölöm a hideget és a telet.

Turi Orsi

Jönnek a beszélő állatok

Amerikában január 17-én mutatják be a mozik Robert Downey Jr. új filmjét, amely eredetileg a The Voyage of Doctor Dolittle címet kapta, a Universal Pictures azonban a reklámkampány megkezdése előtt szimpla egyszerűséggel Dolittle-re változtatta. A stúdió természetesen sorozatot, vagyis franchise-t szeretne készíteni a Dolittle-ből, amelyek alapját az 1920-as években megjelent Hugh Lofting által írt regények adták. Doctor Dolittle egy orvos, aki képes beszélni az állatokkal. A történetből korábban is készült filmadaptáció, a Dr. Dolittle című filmben a címszereplőt Eddie Murphy alakította. Az új filmben szerepel majd Antonio Banderas és az Alkonyat-filmekből megismert Michael Sheen is. Az állatoknak csupa hírességek adják a hangjukat, egyebek közt John Cena, Ralph Fiennes, Selena Gomez, Tom Holland, Rami Malek és Emma Thompson.

Jelige: Nyári emlék

Kedves Bizi! Most indulok ötödikbe, és a nyáron, a nyári táborozáson megszerettem egy fiút, aki most nyolcadikba indul. A barátnőim, akikkel együtt voltam a táborban, SMS-ben megkérdezték tőle, hogy szeret-e engem. A válasza egy aranyos szmájli volt. Az az igazság, hogy egy kicsit kételkedek a barátnőimben. Nem vagyok olyan biztos benne, hogy őszinték velem. A fiú, akiről szó van, mindig közeli volt, mert a testvéremmel barátkozik. Volt, hogy fölkapott a folyosón, mint egy labdát, és kirohant velem az udvarba. Ilyenkor nagyokat nevtünk. Most félek az iskolakezdéstől! Szégyellem magam egy kicsit. Úgy érzem, nem tudok többé a szemébe nézni, mert legszívesebben a föld alá bújnék, de ugyanakkor imádom! Bolondulok érte! Nem tudok másra gondolni, csak rá! Kérlek, segíts, adjál tanácsot, mit tegyek!

Válasz:

Ha hiszed, ha nem, te csak egy kissé jobban belehabarodtál a fiúba. Igaz, egy kicsit jobban elszédített a dolog, de aránylag rövid idő alatt túl leszel az első hullámon, és összpontosítani tudsz majd másra is, nem csak a fiúra. Pl. az újdonságokra, ami az iskolát, az osztályodat, a tanárokat érinti. Bizonytalanul érzed magad, úgy, ahogyan a tinik java bizonytalan ismeretlen érzelmi helyzetben. Sokaknál jelentkezik még felnőtt korban is a megfutamodási vágy, amikor szorongató helyzetről van szó. A fiú régebben bolondozott veled, ez annak a jele is lehetett, hogy szimpatikus voltál neki. A kis mosolygós szmájli meg azt jelentheti, hogy nem visszataszító neki az, amit az SMS-ben olvasott. Mit tehetsz? Legyél türelmes. Várd ki, hogy mi fog az elkövetkező hetekben történni. Az idő sokszor jó tanácsos tud lenni. Ha semmi sem lesz a dologból, az sem baj, hisz előbb-utóbb mindenkinek át kell esnie az első szerelmen. Addig se hagyd el magad. Kösd le magadat az iskolai feladatokkal, ismerkedjél az új elvárásokkal, a szakkörökkel vagy az iskolán kívüli művelődési, sport- vagy más lehetőségekkel. Keresd meg, mi az, ami fekszik neked, mi érdekel, miben vennél szívesen részt a szabadidődben: néptánc, más táncok vagy dzsesszbalett érdekel-e, bekapcsolódhatsz a helyi művelődési egyesület munkájába, de sportolhatsz is, ha van rá módod. Legyél aktív, és az esetleges csalódást sokkal gyorsabban és könnyebben átvészeled, nem nyomja majd rád annyira a bélyegét. A felsoroltak jót tesznek akkor is, ha rózsaszín szemüvegen keresztül látod majd a világot a fiú miatt, és bejön az, amit szeretnél is meg nem is. Mi pedig csak szurkolhatunk neked.

Jelige: Fekete felhő

Kedves Bizalmas sorok!

Újra itt az iskola, és én már egy ideje készülök arra, hogy jelentkeznek a gondommal. Úgy áll a dolog, hogy nagyon tetszik egy fiú. Nemcsak tetszik, szerelmes vagyok! Már nagyon régóta ismerjük egymást, mert a nagymamám szomszédságában laknak, és én kicsi koromtól sokat játszottam vele, annak ellenére, hogy idősebb nálam. Már korábban is észrevettem, hogy sokszor figyelt, nézegetett, hülyéskedett is velem, és a tesómnak egyszer azt is mondta, hogy helyes lány vagyok. Nemrégiben találkoztam vele az utcán, és azt vettem észre, hogy kerül. Volt, hogy rám pillantott, de gyorsan elfordította a tekintetét. Megtettem mindent a nyáron is, hogy észrevegyen. Új ruhákban jártam, kisminkeltem magam, kedves voltam vele, de semmi eredménye. Kérlek, segíts, adj tanácsot, mit tegyek, hogy észrevegyen és rám nézzen, hogy úgy érezzem irántam, mint én őiránta, mert csak rá tudok gondolni!

Válasz:

A leveledből úgy tűnik, hogy eléggé összezavarodtál a szimpátiáddal kapcsolatosan. Egy kissé szemet szúr az, hogy amióta rájöttél, hogy tetszik a fiú, drasztikusan megváltozott az öltözködésed, viselkedésed. Nagyon valószínű, hogy pont ez a nagy változás riasztotta el a fiút. Mert nem vagy az, aki eddig voltál, aki szimpatikus volt neki. Az is valószínű, hogy neki az a kedves kis tini volt szimpatikus és nem a vamp, erőszakos kis nőci, akivé váltál. Jó lenne, ha mást nem, a próba kedvéért, visszatérnél régi önmagadhoz, visszavedlenél azzá, aki voltál. Viselkedj kevésbé kihívóan vele, és ha van elég bátorságod, kérdezd meg tőle, hogy mi történt vele, talán megbántottad valamivel, hogy már nem is ismer meg. Ha letisztáztad vele a dolgot, akkor tudsz majd csak továbblépni, vagy a számodra reménykeltő, boldogságot jelentő útra, vagy pontot tenni erre a történetre és elfelejteni, mert nem ő az igazí még számodra.

**Jelige: Pillangó
Kedves Bizi!**

Már egy éve rendszeres olvasója vagyok a Jó Pajtásnak, és a Bizalmas sorokat sem hagyom ki. Eljött az idő, hogy jelentkezsek tanácsért, mert összejötték a gondok, mint a fekete felhők a fejem felett. Gondoltam, hátha segít az is, ha átgondolom és leírom, mi is a gondom. Én nemrég múltam 12 éves, és a legnagyobb problémám az, hogy szerelmes vagyok egy fiúba, aki két évvel idősebb nálam, tehát ő 14. Tudja, hogy szerelmes vagyok belé, de úgy érzem, mintha tudomást sem venne arról, hogy a világon vagyok, észre sem vesz, még csak nem is köszön. Mit tegyek, hogy észrevegyen?! Bejelöltem a Facebookon, küldtem már neki levelet is, SMS-t is, de egyikre sem választott. Mit gondolsz, mindez azért van, mert közöltem vele az érzelmeimet? Hogyan tudjam meg tőle, hogy szeret-e? Mit tegyek? Segíts, adjál tanácsot sürgősen, mert nagyon boldogtalan vagyok!

Válasz:

Hááát, valamit sose felejts el! Azt, hogy vannak dolgok, melyeket az életben nem kell elsietni. Ide tartozik a szerelem is. Azt is jó tudni, hogy a szerelmet legjobb ott keresni, ahol viszonzazzák is, vagy legalábbis ahonnan pozitív jelzések jönnek vissza hozzánk, ha mi, diszkréten, a vonzalmunkat kimutatjuk, a vonzalom jeleit küldjük az illető felé. Úgy látszik, mielőtt megvallottad volna az érzelmeidet, nem figyeltél a feléd irányuló jelzésekre, hogy léteznek-e, és milyen jelzéseket kapsz a fiútól. Ha nem érdeklődik irántunk, az is jelez! Az, amit a leveledben megírtál, arra utal, hogy a fiú nem vonzódik hozzád, valószínűleg nem tetszel neki. Boldogtalanság ide, boldogtalanság oda, el kell fogadnod, hogy nem te vagy a fiú esete. A tetszés jeleit sem detektálhatod részéről, szerelemnek pedig az ő részéről nyoma sincs. Jó lenne, ha megelőző intézkedéseket tennél mielőbb, hogy a nemsokára rád törő boldogtalanságot megelőzd azzal, hogy lefoglalod magadat, tevékenykedsz, hogy ne legyen idő gondolni a fiúra. Jó tesz a testedzés, sportolás, nyelvtanulás, tánc, iskolai szakkörök, barátnőkkel való séta, olvasás stb. Ha tevékeny vagy, nincs idő a fiúra gondolni, és a boldogtalanság sem hatalmasodik el rajtad. Ha olyan helyre kapcsolódsz be a szabadidődben, ahol sok a kortársad, akkor biztos, hogy nagyon gyorsan egy újabb gyönyörű szempár dobogtatja majd meg a szívedet. Ez a fiú pedig feledésbe merül.

**Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com**

HOGYAN TEDD TÚL MAGAD?

Az első szakítás

Nemrég szakítottatok az első szerelmeddel, és úgy érzed, mintha a szíved millió darabra hullt volna, és nem érdekel semmi, csak hogy megszabadulj ettől a fájdalomtól? Akármennyire fájdalmas és nehéz is elfogadni a szakítást, tudd, hogy nem vagy egyedül. Mindannyian átéltük már, és akármilyen nehéz is ma, idővel el fog múlni. Hogy tútéld magad rajta, ne arra törekedj, hogy elfelejtsd! Inkább gondolj rá, és könnyebb lesz a továbblépés.

1. Ne utáld! Ez az első szerelmed. Az első élmények mindig különlegesebbek és emlékezetesebbek a többinél. Ne utáld, vagy ne próbáld elfelejteni! Ez egy fontos tapasztalat, amely hozzá tartozik. A fájdalom talán ma még friss, de hamarosan könnyebb lesz, ha hagyod, hogy a seb természetes módon gyógyuljon.

2. Ez nem a világ vége! Igen, fáj. De tudod mit? Még mindig élsz és harcolsz. Csak az lebegjen a szemed előtt, hogy túljuss ezen a szívfájdalmon! Ha arra gondolsz, mennyire fontos, hogy talpra állj és szembenézz a világgal, akkor könnyebben meg tudsz birkózni a fájdalommal.

3. Kérj segítséget a barátoktól! Szakítás után a barátok nagy szerepet játszanak a talpraállásban. Tölts velük sok időt, vagy beszélj meg a legjobb barátoddal, hogyan érzél! Ha kibeszéled magadból az érzéseidet, segíthet, hogy jobban érezd magad.

4. Foglald el magad! Ez nagyon fontos. Ha olyan dolgokat csinálsz, amiket élvezel, elvonod a figyelmedet a szomorkodástól. Olvass, írd, barkácsolj, alkoss!

5. Ne próbáld visszamenni a párodhoz! Az első szerelem ritkán életünk szerelme. A mesebeli romantika is eljön majd később az életedben. Ha már szakítottatok, megkérheted, hogy fontolja meg a döntését még egyszer, ám ha továbbra is a szakítás mellett van, többet ne próbáld visszamenni hozzá!

6. Tekints úgy rá, mint egy tanulságos leckére! Az első szerelemnek valószínűleg szomorú a vége, de tudod mit? Majdnem mindenkinél így van ez. Ezzel egyidejűleg sokat tanulhatsz a kapcsolatokról és arról, hogy mi kell egy jó kapcsolathoz. Tekints a szakításra úgy, mint egy leckére, és örülj ennek a tapasztalatnak!

7. Gyűjtsd össze a hibákat! Tölts néhány napot azzal, hogy összegyűjtöd azokat a dolgokat, amelyek rosszak voltak az első kapcsolatodban. Miért volt mérges rád? Mit utáltál legjobban benne? Azáltal, hogy analizálsz az első kapcsolatodat, rá fogsz jönni, hol rontottátok el.

8. Kerüld el a volt párodát! Ahelyett, hogy keresed a módját, hogy halld a hangját vagy újra lásd őt, próbáld meg kerülni! Ne lesd a Facebook-profilját, Twitterét! Kerüld el teljesen! Az első két nap százszor rosszabbul fogod magad érezni, de egy héten belül sokkal jobban leszel, és rájössz, hogy az élet megy tovább.

9. Értsd meg, hogy mi a szerelem! Amíg szerelmes nem leszel valakibe, nem tudod elképzelni, hogy minek a nagy felhajtás a szerelem körül. Most már tudod, hogy a szerelem boldogságot hoz, de fájdalmat is okoz, amikor elmúlik.

10. Túl leszel rajta! Az idő meggyógyít mindent. Most még úgy érzed, mintha a világ összedőlne. Ez azonban el fog múlni. A fájdalom még kínoz egy-két hétig, de képes leszel legyőzni a fájdalmat, és továbblépsz.

Mit firkálsz?

Vigyázz, hogy senki meg ne lássa, miket firkálgatsz óra alatt a füzeted hátsó lapjaira, mert lehull a lepel igazi énedről. Lásuk, melyik rajz mit árul el gazdájáról?

Fa vagy erdő: bizonytalanságra, nyughatatlanságra utal.

Kerítés vagy bekerített terület: elzárkózó, befelé forduló emberek rajzai.

Szívek: szerelem vagy társ utáni vágy jele.

Mókás figurák: jó kedély, vidámság.

Emberi fejek, karikatúrák: gúnyolódó, cinikus emberről árulkodnak.

Nagy ívű kérdőjelek: állandó kíváncsiság.

Körök, körkörös alakzatok: biztonság, harmónia utáni vágy.

Erős, vastag párhuzamosan futó vonalak: feszültség, ingerlékenység.

Kockák, téglalapok: megfontolt, józan gondolkodás.

Szemek: öniróniára hajlamos emberekről mesélnek.

Szájak: alkotókedv, kissé művészetet kedvelő személy.

Szájak fogakkal: agresszivitásról árulkodik.

HOGYAN JUTSZ EL A SULIBA?

Kezdd zölden a tanévet!

Az apró dolgokkal is sokat tehetsz a környezetünkért. Ilyen apróság az is, hogy hogyan is jutsz el otthonról az iskolába.

A diákok egy része **biciklizik** az iskolájába, és ez kiváló módja annak, hogy gyorsan célba éri, megmozgasd az izmaid, és ne szennyezd a környezetet.

Ha van rá lehetőség, autó helyett inkább menj **busszal** a suliba! A tömegközlekedési eszközök jóval környezetbarátabb megoldások, mint az autók. Ha egy tele busszal öt kilométert teszel meg, akkor arányosan annyi energiát használsz el összesen, mintha autóval csupán egy kilométert mennél.

Gyalogolj a suliba! Az iskolához közel élő gyerekek csupán egyharmada sétál az iskolába, és ezeknek a gyerekeknek majdnem a fele kocsival jut el oda. Ha ezeknek a tanulóknak csak egy része elkezdene gyalog járni autózás helyett, az több ezer liter megtakarított üzemanyagot jelentene – naponta.

Ez történik a szervezeteddel, ha elkezdesz rendszeresen mozogni

A legtöbb tini fejében a rendszeres testmozgás azzal egyenlő, hogy valamilyen sportban kiváló teljesítményt nyújt. Az, hogy valaki nem jár kosármeccekre egy csapattal vagy valakinek nincsenek futóversenyeken bezsebelt érmei, nem jelenti azt, hogy nem tehet az egészségéért, hiszen a testmozgásnak számos típusa létezik – éppen ez a garancia arra, hogy mindenki megtalálhatja a számára megfelelőt.

Számtalan okot fel lehet sorolni, hogy miért érdemes aktív életet élnünk: nem csupán az elterjedt népbetegségek esélyét csökkenthetjük, a lelki egészségünk és a teljesítményünk is javulni fog, ha a mozgás életünk szerves részévé válik.

A rendszeres testmozgás egyszerűbb, mint hinnéd

Lehet, hogy nem tulajdonítottál eddig túl nagy jelentőséget bizonyos mozgásformáknak. Gondoltad volna például, hogy porszívózással, egy kiadós sétával vagy akár frizbizéssel is sokat tehetsz az egészségedért? Nem feltétlenül kell, hogy a mozgás a versenyről, a hatalmas teljesítményekről szóljon. A kulcs inkább a rendszerességben rejlik: próbáld minden nap belecsempészni a programodba valamilyen plusz mozgást. Például szállj le a buszról hamarabb hazafelé, válaszd a lépcsőzést a lift helyett, vagy menj el a nagyjáték helyett bevásárolni.

Érezted már úgy egy kiadós futás, aerobic vagy focidzés után, hogy bármire képes lennél?

Hiába mozgaltál intenzíven, fáradtság helyett bizsergető energiát érzel a testedben, az elméd kitisztul, a testvégyad megnő. Ennek hátterében az az összetett, pozitív folyamat áll, amelyet a testmozgás vált ki a szervezetedben.

Tudtad, hogy azok a fiatalok, akik odafigyelnek a rendszeres testmozgásra, sokkal jobban teljesítenek a suliban? Bizony, a mozgás nem csak a zsírpárnák ellen hatásos, hanem az agyműködést is serkenti, így hatással van az iskolai eredményeidre is. Tudományos kutatások támasztják alá, hogy az aktív életet élő (pl. rendszeresen futó vagy úszó) fiataloknak nagyobb a tanulásiért, a memóriáért és a figyelem fenntartásáért felelős agyi régiója. Egy teszt során megfigyelték, hogy azoknak a tanulóknak, akik legalább 30 percig használták naponta a futópá-

dot, 10%-kal javultak a problémamegoldó képességeik – ez pedig akár egy-egy osztályzatnyi különbséget is jelenthet a suliban.

Nem csak a tanulásra van jó hatással a mozgás

Kellő fizikai aktivitás esetén azt fogod észrevenni, hogy jobban alszol éjszakánként, sokkal több az energiád napközben, a feszültség és a stressz pedig csökken. Továbbra is azon gondolkodsz, hogy elkezdj mozogni? Van néhány egyszerű tanácsunk, amivel belevághatsz egy aktívabb, fittebb és egészségesebb életmódba.

Kis lépésekkel haladj! Természetesen nem fogsz rögtön lefutni 10 kilométert, csak azért, mert eldöntötted, hogy aktívabb leszel. Fokozatosan, lassan növeld a mozgás intenzitását és időtartamát, hiszen a testednek is át kell állnia az új szokásra. Rossz ötlet rögtön túlterhelni a szervezetedet, ezért ha csak 10 percnyi séta esik jól az első néhány alkalommal, akkor kezd addig annyival. Később garantáltan érezni fogod, ha már többre vagy képes. Tűzz ki rövid távú célokat magadnak, így mindig motivált maradhatsz, ráadásul folyamatos sikerélményed lesz, ami az önbizalmadat is növeli.

Amikor az élet szerves részévé, mindennapos szokássá válik a mozgás, meg fogod tapasztalni a jótékony hatásait. Eleinte előfordulhat, hogy tehernek érzed, hogy a lustálkodás helyett mozogj egyet, ám amint a tested hozzászokik, várnál fogod a pillanatot, amikor végre futhatsz, úszhatsz, bringázhatsz vagy tornázhatsz egyet a nap kezdetén vagy épp a végén.

Tarts ki és fejlődj tovább!

Amikor már elérted azt a pontot, hogy várod a napi edzést, próbáld meg újabb célokat kitűzve tovább fejlődni. Mindig csak egy kicsivel akarj jobb lenni, mint vagy – ez segíteni fog abban, hogy kihozd magadból a maximumot. Jól megérdemelt eredményként fittebb, csinosabb leszel, az iskolai eredményeid javulni fognak, jobban érzed magad a bőrödben, a problémákat is hamarabb tudod kezelni, és nem utolsósorban kevesebb lesz benned a feszültség.

Ne feledd, hogy a mozgás mellett fontos, hogy arra is odafigyelj, mit eszel! Kezdd a napot egy teljes értékű reggelivel, egyél többször kisebb adagokat, csökkentsd a cukorbevitelt, igyál eleget, és mindig pihend ki magad! Egészségedre!

(KamaszPanasz)

Kis képzőművészek sikerei

A Macedóniában 37. alkalommal meghirdetett nemzetközi rajzpályázaton sikeresen szerepeltek a szabadkai gyerekek. Arany paletta minősítésű díjban az EmArt Műhely egyik legfiatalabb növendéke, Molnár Vivien részesült (a díjat Szabadka város alpolgármesterétől, Horvát Tímeától vette át), oklevelet pedig Horvát Dorina és Kujundzsity Tifani, a J. J. Zmaj iskola ötödikesei kaptak.

A pályázatra összesen 15 771 gyermekmunka érkezett.

Felvételeinkon Vivien az alpolgármesterrel, valamint Horvát Dorina az oklevéllel

KREATÍV

Falat a falra?

Talán még munkakedvünkön is lendít, ha felújítjuk a tanulószobánkat,

illette tanulószobánkat. Az egyik képen egy parafatáblát láthattok, amit tetszés szerint rendezhettek el a szükségleteknek megfelelően. Az íróasztal előtti falon kimondottan prakti-

kus. A másik képen látható kivágott flakonok segítségével rendszerezni lehet a sok-sok ceruzát, színezőt, író-, vagy festőszerszámot. Ezt egyedül is elkészíthetted!

Ha nem tudsz mit kezdeni a gombbal, ím néhány ötlet. Jól nézd meg a felvételeket, és máris munkához láthatsz!

ZÖLDEN

Érdeemes, nem érdeemes?

Apró dolgokkal is sokat tehetsz a környezetünkért. Ezek közé tartozik az is, hogy az osztályteremben milyen eszközöket használasz, mire és mivel írsz, miből tanulsz!

Ceruzák

Ha teheted, használj olyan ceruzákat, melyek újrahasznosított anyagokból készültek, és a csomagolásuk is környezetbarát! Rengeteg használhatatlannak tűnő dologból lehet ceruzát készíteni – bútorokból, régi pénzből vagy használt papírból is.

Tollak

Használj újratölthető tollakat! Szinte ugyanannyiba kerülnek, mint a kidobható fajták. Sajnos sokan az újratölthető tollakat is kidobják ahelyett, hogy újra használnák, ezért

neked is érdemes a kifogyott tollaidat alaposan megnézned, mielőtt a kukába dobnád őket. A legtöbb toll nem könnyen lebomló anyagból készül, ezért érdemes környezetbarátabb fajtákat venni – szerencsére egyre több ilyen tollat is gyártanak már. Az amerikaiak évente 1,6 milliárd tollat használnak – ha ezeket egymás mellé raknák, ez 25-ször érné végig a Csendes-óceán Los Angelesztől Tokióig tartó partszakaszait.

Tankönyvek

Vásároljatok használt tankönyvetek, majd ti is adjátok tovább őket használat után, hogy mások is tanulhassanak belőlük. Ezzel pénzt takaríthatsz meg, illetve kereshetsz is, ezenkívül kevesebb tankönyv fogy, tehát egy picit a környezetet is véded.

Színes ceruzakészlet újrahasznosított papírból

LELKIZZÜNK!

Itt van az ősz, itt van újra

Az új tanév kezdete mindig izgalommal jár. Milyen lesz? Miket fogok tanulni? Fogom bírni a tempót? Lesznek-e új osztálytársak? – merülhetnek fel efféle kérdések az új tanév küszöbén.

Köztudott, hogy a nyári időbeosztás teljesen más, mint amit az iskolai élet megkövetel. A reggeli ébredés nyilván kitolódik, hiszen ilyenkor egyszerűen jólesik sokáig aludni, lustálkodni. Érdeemes fokozatosan visszatérni az iskolás napirendre, főleg ami az alvást illeti, mert kezdetben kimerítő lehet az alváshiány. Ha napról napra fokozatosan megszokjuk a korai takarodót, a régi-új napirenddel kipihentén tudjuk szeptemberben elkezdni a tanulást.

Számomra az iskolakezdés fénypontja mindig is az új tanszerek, füzetek beszerzése, illetve csomagolása volt. Külön odafigyeléssel, kézzel csomagoltam be a füzeteimet, könyveimet. Ezért csak ajánlani tudom, hogy az új tanév első pár napját töltsük ki az iskolai tanszerek, eszközök beszerzésével, ami igazán örömteli esemény lehet. Ilyenkor jó kézbe venni az új füzeteket, könyveket, íróeszközöket. Szerintem fontos, hogy a mindennapi tárgyaink szépek legyenek, ugyanis nem mindegy, hogy az a dolog, amelyet nap mint nap a kezünkbe veszünk, megérinti-e a szép-érzékünket.

Az efféle kreatív tevékenység tökéletes alkalom lehet egy baráti összejövetelre az osztálytársakkal. Főleg, ha a nyári szünet alatt nem találkoztak az osztálytársak-barátok, érdemes az új tanév küszöbén pár találkozózt összehozni, egyrészt hogy lehetőség nyíljon a nyári élmények megbeszélésére, másrészt hogy ismét összeszokjon a társaság.

Miután a könyveink, füzeteink készen állnak, valamint a barátokkal is megosztottuk a nyári élményeinket, a iskolakezdéssel kapcsolatos kételyeink még mindig ott motoszkálhatnak a fejünkben. Bármiféle kérdés merül fel bennünk az iskolakezdéssel kapcsolatban, érdemes azt megosztani a szülőkkel. Bártran mondjuk el nekik az új tanévvel kapcsolatos gondolatainkat! Mi az, amiben fejlődni szeretnénk, milyen dolgokban, tantárgyakban szeretnénk jobban elmélyedni, illetve mi az, amitől esetleg félünk. Fontos, hogy pozitívak legyünk.

A nyári szünet vége senkit sem tölt el örömmel, mégse szomorkodjunk amiatt, hogy kezdődik a tanítás. Bármennyire is nehéznek tűnik néha, a tudás, a tanulás valójában csodálatos dolog. Egy véget nem érő folyamat, amely által egyre gazdagabbak leszünk. Közhely, de igaz, hogy amit megtanulunk, azt nem veheti el tőlünk senki.

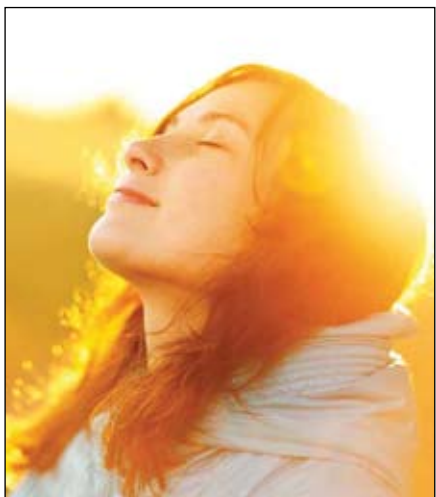
Kis Laura

Miért áll két lábra az ürge?

Miért is? Hogy messzebbre ellásson. Ide-oda szaladgál, bebújik a lyukba, aztán megint előbukkan, két lábra áll, és figyelmesen körülnéz. Az ürgeének sok ellensége van. Vadászik rá a keccsencsolyom, a parlagi sas, de szereti a húsát a görény és a róka is. Ezért ennyire óvatos ez a sárgás bundájú állat. Kíváncsi is nagyon. Ha feléje mentek, beszalad a lyukba, de kisvártatva újra kidugja a fejét. Kicsit vár, aztán óvatosan előmászik, és gyorsan két lábra áll.

Miért egészséges a napfény?

A napozás nemcsak szép barnára varázsolja a bőrünket, hanem egészséges is. Napozáskor a bőrben D-vitamin keletkezik, amely az egész testünk egészsége érdekében fontos. Télen hidegebb van, kevesebbet süt a nap, kevesebb D-vitaminhoz jut szervezetünk. Ilyenkor a kisgyerekek, betegek esetében tablettá formájában pótolják a vitamint, nehogy megbetegedjenek. A D-vitamin főleg a csontok fejlődéséhez szükséges. Ám vigyázni kell, a túlzott napozás ártalmas. Erős napsütés idején, különösen nyáron, ne menjünk napra!

Hogyan élnek a vakok?

A vakok az utcán fehér bottal járnak, hogy mindenki észrevegye őket. Néha vakvezető kutya segít nekik. A vak gyerekek különleges iskolába járnak, és olyan olvasást tanulnak, amelyben a betűket kitapintani kell. Felnőtt korukban olyan munkát választhatnak, amihez nem hiányzik a látás. Telefonközpontokban, számítógépes adatfeldolgozóknak dolgoznak vakok, sokkal gyorsabban és ügyesebben, mint egy jól látó.

Honnan kapta nevét a fülbemászó?

A fülbemászó a nevét egy korábbi népi babona útján kapta, miszerint ez a rovar bemászik az ember fülébe, átrágja a dobhártyát, és a petéit az emberi agyba rakja le. Erről szó sincs, a közönséges fülbemászó voltaképpen teljesen ártalmatlan. Sőt, hasznos állatnak tekinthető. A közönséges fülbemászó 10-15 mm-es, hosszúka testű rovar. Felismerni elsősorban hosszú, nyúlványos testfelépítéséről és a végén található villás karmairól lehet.

Ezzel a villás toldattal szerzi meg magának a zsákmányát, mint a levéltetvek, a pajzstetvek, a hernyók, a rovarpeték. Ezeket pusztítva valójában hasznos tevékenységet végez. Ritkán repül, de képes rá. Szárnyait azonban elrejt, és csak villás toldalékával tudja előhúzni.

Ne lepődjete meg, ha gyümölcsben találjátok, mert előszeretettel fúrja be magát túlérett vagy sérült gyümölcsökbe.

Miért csípnek a szúnyogok?

Ne általánosítsunk – csak a nőstény vészívók csípnek! Akármennyire is zavarba ejtő, a hím szúnyogok nem emberi vérrrel táplálkoznak, ehelyett növényi nektárokból nyerik ki a kellő tápanyagot. A nőstény szúnyogok azok, amelyek a sok bosszúságot okozzák – a peték fejlődéséhez van szükség egy fehérjére, amely az emberi vérben található. Egy kiadós lakoma után akár 400 petét is képesek lerakni!

Az emberek szeretnek összegyűlni és együtt jó sok szén-dioxidot kilehelni – ilyenkor lakomáznak igazán a szúnyogok. Egy csapat embert könnyű messziről kiszúrni, de megsúrni inkább a kör szélén állókat könnyebb. Nem elég, hogy valaki magányosan álldogál, mert kiszorult a társaságból, még a szúnyogok is összezsipkedik – azt hihetné, hogy a sors iróniája, pedig csak biológia. És még valami: megfigyelések szerint a szúnyoghölgyek leginkább az emberi kézfejet kedvelik.

Létezik-e örökmozgó?

Perpetuum mobile, vagy örökmozgó. Van ilyen, csak éppen nem létezik. Örökmozgó magyarul, perpetuum mobile latinul. Csakhogy létezik-e olyan szerkezet, ami épp örökké mozog? Elvégre egyszer minden megáll, az autó, a golyók, a repülők...

A perpetuum mobile olyan szerkezet, amely energia felhasználása nélkül szolgáltat munkát. A szerkezet mozgása önmagában is munkavégzést jelent a súrlódás ellenében, ezt pedig nem lehet teljesen kiküszöbölni. Ez az oka annak, hogy nem létezik örökmozgó. Nagyon sokan próbálkoztak örökmozgó készítésével, azonban egyik sem mozgott örökké, legfeljebb elemmel. A képen Newton örökmozgó labdája, amelyen az óbecsei Than Emlékházban is látható.

Nyüzsgő vagy visszafogott vagy?

A teszt kitöltésével kiderítheted, hogy vajon a nyüzsgő, az átlagos vagy a visszafogott kategóriába tartozol-e.

- Milyen gyakran írsz bejegyzést a Facebookon?
  - Naponta többször.
  - Naponta vagy kétnaponta.
  - Nem is tudom, mikor posztoltam valamit utoljára.
- Mit szoktál posztolni?
  - Mindent, ami velem történik.
  - Az érdeklődésemnek megfelelő érdekességeket.
  - Ritkán osztok meg bármit is, akkor is csak fontos dolgokat.
- Mennyi kép van fent rólad a Facebookon?
  - Több száz.
  - Legfeljebb száz.
  - Kevesebb, mint ötven.
- Mi az, ami csalódást okoz a közösségi oldalon?
  - Az, ha a hozzászólásaimat kevesen lájkolják.
  - Az, ha a posztokat végiggörgetve nem tudtam meg semmi újat.
  - Az, ha a falam hemzseg a cukiságoktól és a játékelkerésektől.
- Kik láthatják a bejegyzéseidet, megosztásaidat, fényképeidet?
  - Teljesen nyilvános az oldalam, így még akár az ismeretlenek is.

- Nem kérdés, természetesen csakis az ismerőseim.
- Ha nagy ritkán megosztok valamit, úgy állítom be, hogy az ismerőseim közül is csak a barátaim lássák.

Értékelés

Ha a legtöbb válasz a: A fűszereplő
Folyamatosan pezszegetsz a Facebookon, sokszor még akkor is ezt teszed, amikor a barátaiddal kávézol. Szinte nincs olyan esemény, amiről ne

számolnál be az online ismerőseidnek. Ha túlzásokba esel, előfordulhat, hogy előbb-utóbb fontosabb lesz számodra a digitális tér, mint a valós. Figyelj oda az igazi találkozások, beszélgetések és a posztok, chat egyensúlyára, mert ha egyszer internet nélkül maradsz néhány órára, igazán magányosnak érezheted magad.

Ha a legtöbb válasz b: A szemlélődő
A mértékletesség neked mindennél fontosabb, sokkal inkább szemlélődő vagy a Facebookon, mint közösségformáló személyiség. Bár rendszeresen ellenőrzöd, ki miről oszt meg tartalmat a virtuális térben, de te igencsak megválogatod, hogy mi tartozik másokra. Neked akkor sem lesznek elvonási tüneteid, ha egy hosszú hétvégre búcsút intesz az internetnek.

Ha a legtöbb válasz c: A véleményvezér
Bár hosszú időn át szívesen hallgatásba és legfeljebb lájkolásba burkolózol a Facebookon, ne gondold, hogy nem vagy véleményvezér a közösségi oldalakon. Igaz, hogy kevés dolgot osztasz meg másokkal, viszont ismerőseid sokkal inkább felfigyelnek arra, ha posztolsz valamit, hiszen ritkán bukkansz fel a hírfalukon, és mindenki tudja: ha kommentelsz, annak oka van. A mindennapokban egyébként el tudnád képzelni az életed közösségi média nélkül, de annak azért örülsz, hogy így több dolgot megtudsz ismerőseidről.

Skandináv rejtvény

Egy neves magyar tudós és találmánya nevét rejtettük el, ez a személy 1844. szeptember 17-én született.

	SZERENCSE-JÁTEK	HEVENY SÜRGŐS	FAMÍLIA	ÁRAM	NÁTRIUM	BANATSKI DVOR	TALÁLKA
	PORTUGÁLIA	A SPORTPÁLYA TALAJA	KIÓNT A FOLYÓ	FÉL ÖT!	VIRÁG (ÉK. F.)	JUTTAT	
	1						
	NŐI NÉV			51		VAD BETŰI	
	OLASZ AUTÓ			DEHOGY		JAPÁN	
	3						NORD TOJÁS NÉMETŰL
A. L.	FORDÍTVA TETŐ		VISSZAAD	RANGJELZŐ		SOR SZERBŰL	
	I. T. A.		LEHULOTT FALEVÉL	ELEGE VAN			
„T”	ÉLŐSKÖDŐ		NAGY FOLYÓNK			SOHA NÉMETŰL RÖVID KÖSZÖNÉS	
	NÉGER TÖRZS		..LOM				
NŐI NÉV		KÖLTŐI SÓHAJ	45	NYUGAT		OLASZ FOLYÓ	5
KUTYAFAJTA			SÍR	TOLNAI OTTÓ		VÉS	A BÜTOR ELLENSÉGE (ÉK. H.)
		PÁPAI KORONA			NITROGÉN	OLLÓS ÁLLAT	SZ
		FORDÍTVA NITROGÉN				DÉL	
							URÁN

Megfejtés: PUSKÁS TIVADAR, A TELEFONHÍRMONDÓ FELTALÁLÓJA

- Anyu, mi az a tradíció?
- Ami apáról fiúra száll...
- Értem. Akkor a télikabátom is tradíció?

***

- Apa, télen nem nőnek az almák?
- Nem, fiacskám. Télen csak az áruk nő!

***

- Apu! A győzelem istennője miért volt nő?
- Majd megérted, ha megnősülsz!

***

- Apu! Mit szólnál, ha a születésnapodra kapnál tőlem egy új kulcstartót?

- Kedves volna tőled, de egy jó bizonyítványnak jobban örülnék.

- Késő! A kulcstartó már megvan.

***

- Apu! Sok pénzt spóroltam meg neked.
- Hogyan?

- Az ideai tankönyveim jók lesznek jövőre is.

***

- Aztán tudod-e, Vicuska, hogy kistestvéred lesz? - kérdezi a nagymama a kisunokájától. Vicuska lelkesedve szalad át a szülei szobájába, és megkérdezi:

- Hol van a kistestvérem?

- Itt a hasamban - feleli az anyukája.

Vicuska bánatosan megy vissza a nagyihoz:

- Mégsem lesz kistestvérem, nagy. Az anyu megette...

***

- Ejnye, szomszéd! Miért veri olyan rettenesen azt a szegény gyereket?

- Tudja, a fiam holnap kapja meg a bizonyítványát, de nekem ma el kell utaznom.

***

- Mama! - mondja a rosszcson Pistike. Emlékszel, mennyire féltetted mindig azt a padlóvázat a hálószobátokban?

- Igen, persze, emlékszem!

- Mostantól nem kell aggódnod!

***

- Engem nagyon szeret az anyukám!

- Honnan tudod?

- Onnan, hogy a papámat már négyszer lecsérélte, de engem még soha.

***

- Ernőke! Mit csináltál az új sapkáddal, hogy olyan piszkos és gyűrött?

- A gyerekek elvették, és futballozni kezdtek vele.

- Te meg csak álltál, és nézted?

- Nem anyu. Én voltam a kapus...

***

- Gergő! Két „p”-vel írtad az epret! Töröld le az egyiket! - mondja a tanár.

A kis Gergely tanácstalanul áll a tábla előtt.

- Melyiket?

***

- Lacika! Arkhimédész törvényéből foglak feleltetni. Mi történik, ha az ember belép egy vízzel teli kádba?

- Azonnal csengeni kezd a telefon.

***

Pistike! A városból B városba 5 óra alatt ér a vonat, nem pedig 3 óra alatt, mint ahogy te számoltad!

- Gondolhattam volna... a vonatok mindig késnek pár órát...

***

- Móricka, mondd, mi szeretnél lenni, ha nagy leszel?

- Télen medve, nyáron tanár.

***

- A maga fia elég régóta nem jár iskolába.

- Nem létezik, hisz minden reggel elkísérem!

- Elhiszem, de a tanítás délután van!

***

- Milyen ige a „ver”? Cselekvő vagy szenvedő? - kérdezi a tanár úr Pistikétől.

- A tanár úrnak cselekvő, nekem pedig szenvedő...

***

A tanár visszaadja a kis Pistike kijavított dolgozatát. A fiúcska átnézi a piros színnel teli dolgozatát, majd megkérdezi a tanárt:

- Tanár bácsi! Mit tetszett ideírni pirossal az osztályzat mellé?

- Az áll ott, hogy írj olvashatóbban!

***

Pistikét az iskolában felszólítja a tanárnő:

- Pistike, ha a nagymamád félbevág egy szelet hús, mennyi lesz belőle?

- Kettő - feleli Pistike.

- Remek! És ha azt is félbevágja?

- Négy.

- Kitűnő. És ha azt is?

- Nyolc.

- Igen. És ha még azt is félbevágja?

- Fasírt!

***

Az iskolában a tanár megkérdezi egy diáktól:

- Hány lakosa van a legnagyobb japán szigetnek és mi a neve?

- Sok lakosa van, és Kovács Pistikének hívnak.

***

A kisfiút az anyja az iskola kapujában várja, mert ez volt az első napja az iskolában.

- Na, és mit tanultatok ma? - kérdezi tőle.

- Képzeld anya, ma megtanultam írni! - feleli a kisfiú büszkén.

- Igen? Egyetlen nap alatt? És mit írtál?

- Azt nem tudom, olvasni még nem tanultam meg.

Tévedni a diáknak is szabad?

- II. József Mária és Terézia fia volt.
- Amikor kitört a Vezúv, pompája teljesen elpusztult.

- A valós szám az, amelyik tényleg anyyi, amennyi.

- Trójában falovakkal oldották meg a tömegközlekedést.

- Az Árpád Ház nem sokáig volt üres, mert az Anjouk rögtön beköltöztek.

- A baktériumokról: Van mikroszkópikus, ami kicsit nagyobb, mint ami mikroszkóppal látható.

- A görög ábécé kezdete: alfa, béta, céda...

- A fecske egy költöző madár, olyan mint a gólya, csak sokkal kisebb és nem hasonlít rá.

- Barbarosa seregében kitört a pestis, amely elől maga a király is csak álruhában tudott menekülni.

- Bombay éghajlata olyan egészségtelen, hogy lakosai máshol laknak.

- Eötvös József többek között Budán született.

- A Magna Charta Libertatum kimondta, hogy ugyanazért a bűnért senkit sem lehet kétszer megölni.

- Az éhenhalt sereg kitarodott az országból.

- Az őserdő olyan terület, ahová emberi kéz még nem tette be a lábát.

- Szulimánt a szigeti ostromnál megölték, ezért egyelőre felhagyott azzal a szándékával, hogy Magyarországot meghódítsa.

- Szegény árva kislány volt Marika, sem apja, sem anyja, a nagynénje is csak úgy könyörületből hozta a világra.

- A macska igen szívós állat, mert ha agyonverik, még sokáig él, mielőtt megdögölné.

- A magyar vitézek többnyire nem éltek haláluk napjáig, mert már előbb elestek.

Blőd találós kérdések

- Mivel játszik a kis indián a sínek között?
– Az életével.
***
- Minek megy a vak az erdőbe?
– Fának.
***
- Miért karikás az ördög szeme?
– Mert az ördög sohasem alszik.
***
- Hogy állítja meg a nindzsa a teherautót?
– Rálép a fékre.
***
- Mi lesz a kígyó és a kenguru keresztezéséből?
– Ugrókötél.
***
- Hogy öltöznek az eszkimók?
– Nagyon gyorsan!
***
- Mi az abszolút rossz kijelentés a Microsoftnál?
– Majd ha fagy!

Nyelvészkedjünk!

Találd ki a közös elő- és utótagot! Egy pont egy hiányzó betűt jelöl.

- * gyöngy...
- ...mester
- ** vendég...
- ...betét
- *** basszus....
- ....lyuk

KVÍZ

Kilenc könnyű kérdés – tudod-e a választ?

- Minden tanács közepe...
an ná ác
- Ki festette az Ásító inas című festményt?
Czóbel Béla Munkácsy Mihály Szinyei Merse Pál
- Hogy írjuk helyesen?
gerej gerej
- Mely országban található a mostari kecses, íves Régi híd (Stari most)?
Bosznia-Hercegovina Montenegró Horvátország
- Kerekítsd ki az ismert költő nevét:
Varró...
- Mit jelent a tótágas szó?
kútágas fejjel lent, lábbal fent, futóbolond
- Mi az aszparágusz?
gyík növény majom
- Melyik két savból áll a királyvíz?
salétromsav és sósav salétromsav és kénsav sósav és kénsav
- Hány játékos van kézilabdában a pályán egy csapatban?
7 9 14

Képes fejtörő

A folyónál

- Gyakran sátoroznak ezek a fiúk?
- Mennyire értenek a háztartási munkához?
- Melyik irányba folyik a folyó?
- Sokáig kell még a ruháknak száradni?
- Milyen messze van a községtől a fiúk tábora?
- Milyen járművel érkeztek a fiúk?
- Hova tart a repülő?

Mire hasonlít?

Egy-egy ország külalakja erősen emlékeztet valamire, ilyen pl. Olaszország, melynek formája a régi fajta csizmákat idézi fel.

(Lásd a rajzot!)

Persze a művészi hajlammal megáldott rajzoló a térkép láttán más országok alakjába is bele tud képzelni valamit. Íme néhány példa!

Olaszország – csizma

Románia – hal

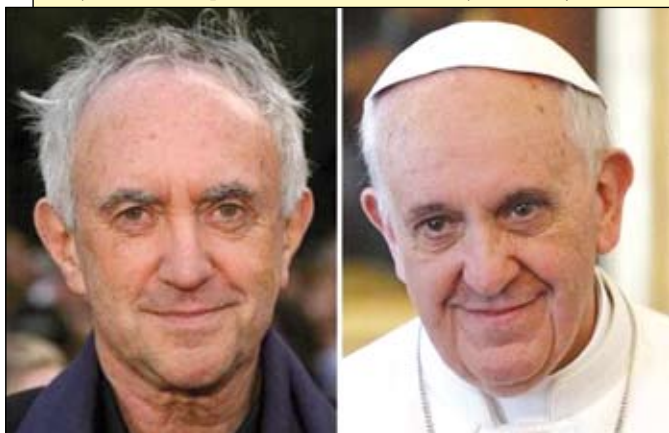

Franciaország – bagoly

- (Megoldás:
A folyónál –
1. Valószínűleg a fiúk nem tapasztaltak sátorozók, mert nem túl körültekintően választották ki a sátor helyét. A partoldal tövében verték fel a sátrat, ahol eső idején a sáros esővíz befolyik a sátorba.
2. Valószínűleg nem túl gyakran végeztek háztartási munkát, mert aki a halat tisztítja, fordítva tartja kezeben a kést. A másik fiú pedig túl hosszú cémával próbál venni.
3. A horgászbot uszóját a víz jobbra sodorja el, ezért a folyó balról jobbra folyik.
4. A ruhák hamarosan megszáradnak a szélben.
5. A fiúk tábora Tahí községtől 8 km-re van.
6. Nagy valószínűséggel kerekpárral érkeztek, mert ott a sátor előtt a kerekpár fújtatója/pumpája.
7. A repülőgép mezezőgazdasági permetezőgép, és most éppen perméte.
Nyelvészkedjünk –
* ház – gyöngyház, házmeister;
** ágy – vendégház, ágyszék;
*** kulcs – basszuskulcs, kulcslyuk
Kvíz –
1. ná, 2. Munkácsy Mihály, 3. gerej, 4. Bosznia-Hercegovina, 5. Dániel, 6. fejjel lent, lábbal fent, 7. növény, 8. salétromsav és sósav, 9. 7)

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Közkedvelt nyereményjátékunk folytatódik az új tanévben is. Ezt ígértük júniusban, amikor postáztuk az utolsó nyereményeket is. Reméljük, kézhez kaptátok és el is olvastátok az ajándékkönyveket.

Az új tanév első kérdése a képen látható két férfihoz kötődik. Vajon felismeritek-e legalább egyiküket? Tény az, hogy a képen látható két férfi nem testvér, mégis nagyon hasonlítanak egymásra. Eláruljuk, egyik színész, a másik egyházi méltóság. Ahhoz, hogy pályázhatatok első e tanévi nyereményünkre, elég egyiküket felismerni. Vagyis egy nevet várunk tőletek, amit mielőbb – legkésőbb pedig szeptember 11-éig – el kell küldnetek címünkre. Mint korábban, ezentúl is egy szerencsés olvasónk könyvjutalomban részesül. Levélcímünk változatlan: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, de olcsóbb és egyszerűbb, ha a választ a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címre külditek.

Felhívjuk figyelmeteket, hogy nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímeteket. Köszönjük!

Angoltábor a könyvtárban

Negyedik alkalommal szervezték angoltábort a topolyai Juhász Erzsébet Könyvtár padlástermében. A foglalkoztatók Soltis Zsuzsanna angoltanár és Harkai Anita angoltanár voltak.

Zsuzsanna elmondta, hogy idén az alsós gyerekekkel rengeteg játékot, mondókát tanultak, a felősöknek pedig a mostani slágerekben kellett felismerniük szavakat, mondat szerkezeteket, amelyeket gyakoroltak, majd meg is tanultak.

Anita szerint nagyon fontos, hogy már kiskorunkban tanuljunk idegen nyelveket. Állítása szerint ebben a táborban megkedvelte az angolt az is, aki eddig nem érdeklődött iránta, aki viszont eddig is szerette, az a tábor idején még inkább megkedvelte.

T. O.

Nyári programozótábor Topolyán

Ötödik alkalommal szervezett nyári tábort a Coder Club a topolyai Juhász Erzsébet Könyvtár padlástermében. A táborozók a programozás mellett több más informatikai tevékenységet is kipróbálhattak. Az augusztusi táborban nagy népszerűségnek örvendett a 3D nyomtató. A foglalkozásokat **Vörös Csaba** vezette. Megkérdeztük a táborozókat, hogyan érezték magukat a táborban.

Ágoston Viktor (Topolya):

– Második vagy harmadik alkalommal veszek részt a táborban. Azért jöttem el idén is, mert nem lehet megenni! A 3D nyomtatóval egy kulcstartót nyomtattam. Legjobban a programozás tetszik. Új barátokat is szereztem.

Nagy Mélykúti Csongor (Kishegyes):

– A topolyai barátaimtól hallottam a táborról és a Coder Clubról, nagyon jól hangzott az egész! Jól érzem magam a táborban. Legjobban a microbit programozása, a 3D nyomtatóval való szkennelés és a nyomtatás tetszik.

Balázs Horváth Ábel (Topolya):

3D nyomtatóval készített bögre

– Tavaly óta vagyok a Coder Club tagja. Nagyon tetszik az új 3D nyomtató, már nyomtattam is vele egy kulcstartót. A táborban nem ismerek mindenkit, de szereztem új barátokat. Jövőre is eljövök mindenféleképpen.

Dudás Iván (Kishegyes):

– A barátaim meséltek erről a táborról, és úgy gondoltam, hogy kipróbálom. Eddig nem jártam, de ezentúl járn fogok a klubba. Minden nagyon tetszik, legjobban mégis a microbit.

Turi Orsi

Fotó: **Vörös Csaba**

A Coder Club nyári táborának lakói

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■
- Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■
- Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■
- Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)
- Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken
- Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs